

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

**PRÁVNÍ ÚPRAVA PODÁNÍ
V CIVILNÍM PROCESU**

Nikola Runštuková

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola RUNŠTUKOVÁ**
Osobní číslo: **R13M0238P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Právní úprava podání v civilním procesu**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Procesní úkony - obecný výklad
3. Forma podání
4. Náležitosti podání
5. Odstraňování vad podání
6. Druhy podání
7. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah kvalifikační práce:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Miloslava Wiplingerová, Ph.D.,LL.A.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2017**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2018**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
pověřená osoba

V Plzni dne 3. července 2017

*„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Právní úprava podání v civilním procesu** zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů.“*

Plzeň, březen 2018

.....
Nikola Runštuková

Děkuji tímto JUDr. Miloslavě Wipplingerové, Ph.D., LL.A. za ochotný přístup, cenné rady a připomínky k mé diplomové práci. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům za podporu, kterou mi poskytovali po celou dobu studia.

Obsah

ÚVOD	1
1 PROCESNÍ ÚKONY – OBECNÝ VÝKLAD	3
1.1 DĚLENÍ PROCESNÍCH ÚKONŮ	3
1.1.1. Procesní úkony soudu	4
1.1.2 Procesní úkony účastníků řízení	5
1.1.3 Hmotněprávní úkony účastníků	7
1.2 MÍSTO A ČAS PROCESNÍCH ÚKONŮ	8
1.3 OBSAH PROCESNÍCH ÚKONŮ	9
1.4 ODVOLATELNOST PROCESNÍCH ÚKONŮ	10
2 FORMA PODÁNÍ	11
2.1 PÍSEMNÁ FORMA	12
2.1.1 Listinná podání	13
2.1.2 Elektronická podání	14
2.1.3 Podání učiněná telefaxem	22
2.2 ÚSTNÍ FORMA	23
2.2.1 Do protokolu	24
2.2.2 Telefonicky	25
3 NÁLEŽITOSTI PODÁNÍ	27
3.1 OBECNÉ NÁLEŽITOSTI	27
3.1.1 Označení soudu	28
3.1.2 Označení podatele	29
3.1.3 Označení věci	29
3.1.4 Cíl podání	30
3.1.5 Podpis	30
3.1.6 Datace	33
3.2 ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI	33
3.2.1 Zvláštní náležitosti žaloby	33
4 ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ	36
4.1 DRUHY VAD PODÁNÍ	36
4.1.1 Neúplnost podání	37
4.1.2 Nesprávnost podání	37
4.2 POSTUP PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ	39
4.3 DŮSLEDEK NEODSTRANĚNÍ VAD PODÁNÍ	41
4.4 VADY PODÁNÍ A NEDOSTATEK PROCECNÍCH PODMÍNEK	42
5 DRUHY PODÁNÍ	45
5.1 PODÁNÍ OBSAHUJÍCÍ NÁVRH NA ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ	45
5.1.1 Žaloba	47

5.1.2 Návrh na vydání platebního rozkazu	51
5.2 OSTATNÍ PODÁNÍ	52
ZÁVĚR.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	58
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	59
SUMMARY	66
KLÍČOVÁ SLOVA/ KEYWORDS.....	67

ÚVOD

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala problematiku podání v rámci civilního procesu, neboť podání je základním institutem procesního práva a zároveň se jedná o nejčastější procesní úkon účastníků řízení. Budu-li se tedy zmiňovat o podání, je jím míněno podání z hlediska úpravy civilního práva procesního, nikoli práva jiného odvětví. Přestože civilní soudní řízení stojí na zásadě ústnosti, je připuštěno, aby účastníci mohli se soudem komunikovat také písemně, a to v situacích, kdy účastníci nejsou se soudem v přímém styku, což se děje právě prostřednictvím podání.

Cílem této diplomové práce je především podat ucelený výklad o pozitivní právní úpravě institutu podání, který čtenáře zasvětit do problematiky. O tom zcela jistě vypovídá již samotný název. Práce by však měla odpovědět také na otázku týkající se zařazení tohoto institutu v rámci civilního řízení, a to jak sporného, tak nesporného. Vzhledem k vymezení tématu jakožto „Právní úpravy podání v civilním procesu“ se však neomezují pouze na sporná a nesporná řízení, neboť tato nejsou jediným druhem civilního procesu, a tak se okrajově zmiňují také o dalších řízeních, neboť podání je základním prvkem celého civilního procesu. Dalším dílčím cílem je pak postihnout vývoj tohoto institutu, popřípadě zjistit, jestli lze o nějakém vývoji hovořit.

Práce je členěna do pěti kapitol, které jsou dále rozděleny do obsahově ucelených podkapitol a postupovat v ní budu systematicky nejprve od širšího zařazení institutu podání mezi procesní úkony, obecného pojednání o procesních úkonech z hlediska jejich obsahu, místa a času, následně se zaměřím na samotný institut podání, jeho vymezení, formu, náležitosti a vady až k jednotlivým druhům podání. Vzhledem k tématu bude převážnou metodou této práce metoda deskripce. Využita bude také metoda analýzy, a to především v kapitole pojednávající o náležitostech podání, kdy cílem je rozložení náležitostí podání na jednotlivé prvky a jejich bližší zkoumání. V závěru práce využiji také metodu syntézy při spojování jednotlivých zjištění. Tam, kde je to vhodné, použiji metodu komparace buď s úpravou předcházející či úpravou slovenskou a rakouskou, přičemž tyto dvě země byly vybrány především z důvodu společné minulosti. Rakouská úprava byla vybrána také s ohledem na fakt, že česká právní úprava historicky vychází právě z té rakouské. Komparace se Slovenskem je pak relevantní s ohledem na nedávnou

kodifikaci civilního práva procesního. Cílem této diplomové práce není popsat veškeré instituty související či spadající pod problematiku podání, či podat ucelený přehled všech typů podání.

První kapitola pojednává obecně o procesních úkonech. Budu se zde věnovat především kategorizaci procesních úkonů, abych čtenáři osvětlila, kam spadá podání. Základem se přitom stává členění na procesní úkony soudu a procesní úkony účastníků, přestože to není jediné možné hledisko dělení procesních úkonů. V této kapitole krátce pojednám o hmotněprávním jednání účastníků řízení a pro komplexnost tématu také o místu, času, obsahu a odvolatelnosti procesních úkonů.

Od úvodního pojednání o procesních úkonech se k samotnému institutu podání dostaneme ve druhé kapitole, kde nejprve tento pojem vymezím a následně se zaměřím na formy, ve kterých mohou účastníci řízení svá podání směrem k soudu učinit.

Kapitola třetí pak pojednává o náležitostech podání, a to především o náležitostech obecných, které musí splňovat každé podání, se zmínkou o náležitostech zvláštních, které jsou pak stanoveny pro konkrétní podání jakožto náležitosti, které musí splňovat nad náležitosti obecné. Pro demonstraci zvláštních náležitostí jsem si vybrala žalobu, a to vzhledem k důležitosti tohoto podání.

Následující kapitola čtvrtá vnitřně souvisí s kapitolou předchozí, neboť nemá-li podání potřebné náležitosti, pak je vadné a je nutné tyto vady odstranit. Nejprve se zaměřím na samotné druhy vad podání, poté čtenáři osvětlím postup soudu při odstraňování vad podání a případné důsledky, které následují v případě jejich neodstranění. Pro komplexní pochopení problematiky se také zaměřím na odlišení vad podání od nedostatku procesních podmínek.

Pátá a zároveň poslední kapitola se věnuje jednotlivým druhům podání, přičemž nejprve opět nastíním možnosti členění z pohledu různých autorů. Vzhledem k šíři materie však není možné postihnout všechny druhy podání, a tak v této části práce vypočtu ty nejdůležitější alespoň pro částečnou ukázkou jednotlivých druhů podání.

V závěru práce na základě získaných poznatků shrnu vše relevantní, aby bylo zřejmé, zda se mi podařilo naplnit vytyčené cíle. Následně se vyjádřím také k tomu, zda je stávající právní úprava dostatečná a pokusím se nastínit náměty na řešení dané problematiky de lege ferenda. Věřím, že má práce bude alespoň malým přínosem při studiu tohoto institutu.

1 PROCESNÍ ÚKONY – OBECNÝ VÝKLAD

V platné právní úpravě definici pojmu procesní úkon nenalezneme. S jeho vymezením nám vypomáhá doktrína, která procesním úkonem rozumí: „*projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku procesněprávního vztahu, který je procesními normami předvídan a s nímž procesní normy spojují určité procesní následky.*“¹ Jedná se přitom o jeden z pojmových znaků civilního procesu, na základě kterého mohou vznikat procesní vztahy procesních subjektů, které jsou taktéž pojmovými znaky civilního procesu a společně tak tvoří tři základní ideové prvky civilního procesu. Podstata těchto úkonů spočívá v tom, že jimi subjekty řízení realizují svá procesní práva a plní své procesní povinnosti.²

V důsledku rekonstrukce soukromého práva byl pojem „právní úkon“ substituován pojmem „právní jednání“. V procesním právu v tomto ohledu nedošlo k žádné změně, neboť oba pojmy jsou součástí jiného právního odvětví.³ Společné však mají to, že je jim v rámci jejich odvětví věnována obdobná pozornost, přestože právní úkony mají na rozdíl od právních jednání „nesamostatnou povahu“, neboť se mohou uplatňovat pouze v rámci civilněprocesních vztahů.⁴

1.1 DĚLENÍ PROCESNÍCH ÚKONŮ

Jakož i jiné předměty zkoumání, tak i procesní úkony lze třídit z různých hledisek. Z hlediska subjektů, které procesní úkony mohou činit, se jedná zejména o soud a účastníky řízení. Tomu odpovídá i úprava obsažená v občanském soudním řádu, kde nalezneme jednak úpravu procesních úkonů soudu a jednak procesních úkonů účastníků. Vedle úkonů těchto hlavních subjektů se také setkáme s procesními úkony dalších subjektů zúčastněných na řízení. Takovými zúčastněnými osobami jsou například svědci a znalci, které považujeme za subjekty řízení pouze v té části řízení, ve které je rozhodováno o jimi uplatněných právech, tedy svědečném a znalečném. Dále pak rozlišujeme úkony smíšené, kam teorie řadí například soudní smír.⁵

¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 116.

² SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 9.

³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 116.

⁴ DVOŘÁK, Bohumil. *Procesní úkony stran řízení*. Právní rozhledy. 2018, roč. 26, č. 3, s. 84.

⁵ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 76.

Dělení z hlediska subjektů není jediným klasifikačním kritériem. Procesní úkony můžeme rozlišovat i podle místa konání na úkony konané u soudu, respektive v budově soudu a na úkony konané mimo budovu soudu, kdy v případě úkonů soudu hovoříme o tzv. jiném soudním roku.

1.1.1. PROCESNÍ ÚKONY SOUDU

Soud je subjektem řízení mající, na rozdíl od ostatních subjektů, nadřazené postavení, neboť je povolán rozhodovat o právech a povinnostech účastníků, vést řízení, nařizovat jednání a určovat jeho průběh. Ustanovení § 36 odst. 1 občanského soudního řádu (dále také „o.s.ř.“) stanoví, že úkony soudu činí senát nebo samosoudce. Na rozdíl od procesních úkonů účastníků, pro procesní úkony soudu platí zásada enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí zakotvená v článku 2 odst. 3 Ústavy, kterou rozumíme, že veřejnou moc lze uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon.

„Procesními úkony soudu jsou všechny úkony soudu, kterými soud vede řízení a projednává či rozhoduje věc.“⁶ Jedná se především o rozhodnutí a opatření. Soud procesní úkony činí buď v reakci na procesní úkon účastníka, ale také zcela nezávisle na úkonech účastníků. Tak je tomu například v případě zahájení řízení z úřední povinnosti.

Rozhodnutí a opatření však nejsou jedinými procesními úkony soudu, jsou jimi také dožádání, výzvy či sdělení, dále samotné jednání či jiný soudní rok. Dožádání je typické pro provádění důkazů. Jeho podstata spočívá v požádání o provedení procesního úkonu soudem v dané věci nepřislušným, který však může úkon provést bez obtíží či nákladů, které by příslušnému soudu vznikly. Stejně tak doručování patří mezi procesní úkony soudu, přičemž je upřednostňováno doručování tzv. krátkou cestou, tedy při jednání či jiném soudním úkonu. Soud doručuje také do datové schránky či na jinou elektronickou adresu nebo klasicky prostřednictvím doručujících orgánů, kterými jsou například provozovatelé poštovních služeb či soudní doručovatelé.⁷ Nicméně každému, kdo má zpřístupněnou datovou schránku, doručuje soud veškeré písemnosti právě do

⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 143.

⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 143-153.

datové schránky, aniž by o to adresát žádal, jelikož tak soud činí ze své úřední povinnosti.⁸

Pro procesní úkony soudu je také typické, že jsou zachycovány buď pomocí zvukového záznamu či sepsáním protokolu. Ten který způsob je závislý jednak na možnostech konkrétního soudu, ale také na druhu procesního úkonu. Není vyloučeno ani současné použití záznamu do protokolu, přičemž v případě rozporu má přednost záznam.

1.1.2 PROCESNÍ ÚKONY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

Dle ustanovení § 41 odst. 1 občanského soudního řádu mohou účastníci provádět své úkony jakoukoli formou, pokud zákon pro některé úkony nepředepisuje určitou formu, přičemž soud každý úkon posuzuje podle jeho obsahu. Jedná se o projev zásady bezformálnosti procesních úkonů účastníků. V případě procesních úkonů účastníků se jedná především o jednostranné adresované úkony, kde jejich adresátem je vždy soud.

Z teoretického hlediska je možno procesní úkony činit výslovně, konkludentně (tedy mlčky) nebo opomenutím. Zákon pak stanoví, že procesní úkony činí účastník řízení výslovně, pokud není stanoveno jinak. Případem, kdy zákon stanoví něco jiného, jsou různé fikce a nevyvratitelné právní domněnky. Ukázkou je ustanovení § 101 odst. 4 občanského soudního řádu, tedy nekonání účastníka řízení poté, co byl soudem vyzván, aby se vyjádřil o určitém návrhu, kdy tak soud učinil s tzv. doložkou proti nečinnosti, a pokud se účastník v takovém případě nevyjádří, bude se předpokládat, že souhlasí.⁹ Účastník, aniž by tedy jednal, učiní procesní úkon, se kterým zákon spojuje určité následky.

Občanský soudní řád vypočítává také případy, kdy k úkonům účastníků nepřihlíží. Dle ustanovení § 41a odst. 2 o.s.ř. se nepřihlíží k takovému úkonu účastníka, který je vázán na splnění podmínky nebo doložení času; odstavec třetí tohoto ustanovení dále uvádí, že se nepřihlíží k úkonu účastníka, který není za řízení přípustný. Soud není v takovém případě oprávněn nakládat s procesním úkonem tak, jako by byl učiněn bez podmínky či doložení času. Nejvyšší soud České republiky v této otázce judikoval, že: *„Jestliže účastník občanského soudního řízení vezme zpět návrh na zahájení řízení, ale jen podmíněně, nemůže soud posuzovat*

⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. listopadu 2013, sp. zn. 21 Cdo 3489/2012.

⁹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 290.

*tento jeho úkon jako učiněný bez podmínky. Účastníkem projevená podmíněnost procesního úkonu, pokud na ní účastník trvá, brání tomu, aby úkon vyvolal zamýšlené účinky.*¹⁰

Účastník řízení může svými procesními úkony ovlivňovat průběh řízení či přímo disponovat s předmětem řízení i řízením samotným. V rámci sporného řízení může také měnit okruh účastníků řízení. Dále má možnost podávat opravné prostředky, námitky nebo učinit vyjádření.

Úkony účastníků řízení můžeme dělit podle různých kritérií. Podle toho, zda obsahuje či neobsahuje vady na vadné a bezvadné (přesněji řádné). Řádný je takový procesní úkon, který splňuje náležitosti stanovené zákonem. Pokud však tyto náležitosti nesplňuje, je vadný.¹¹ Zákon obecně nepřipouští neplatnost procesních úkonů, a tak je každý třeba považovat za platný, přestože je vadný. Cílem této úpravy je neznemožňovat účastníkům řízení přístup k soudu z důvodu nesplnění stanovených náležitostí. K tomu slouží poučení účastníků z hlediska procesního (nikoli však hmotného) práva.¹² O náležitostech i o vadách a jejich odstraňování pojednává kapitola třetí a čtvrtá, a to již v rámci samotného podání.

Účastník řízení může činit různé procesní úkony, přičemž podle toho, zda při nich disponuje či nedisponuje řízením nebo jeho předmětem, se procesní úkony dělí na dispoziční úkony a prosté procesní úkony. Dispozičním úkonem je například žaloba či její zpětvzetí, prostým procesním úkonem je pak kupříkladu námitka podjatosti. Dalším dělicím kritériem je přípustnost, podle které rozlišujeme, zda je daný procesní úkon přípustný či nikoliv. Zákon se výslovně zmiňuje pouze o úkonech nepřípustných, ke kterým se nepřihlíží. Jedná se o takové úkony, které zákon výslovně vylučuje.

S realizací procesního úkonu jsou spojeny i určité procesní následky. Existují však i situace, kdy žádné procesněprávní následky nenastanou. Z tohoto hlediska rozlišujeme procesní úkony účinné a neúčinné, kde kritériem je právě vyvolání či nevyvolání příslušných účinků. Skutečnost, že některý procesní úkon zamýšlené následky nevyvolá, musí být zákonem výslovně stanovena, jako je tomu

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. září 1990, sp. zn. 2 Cz 38/90.

¹¹ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 80.

¹² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ et al. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 172.

v případě podání učiněného telefaxem, které nebylo do tří dnů doplněno předložením originálu či písemným podáním stejného znění.¹³

Samotná realizace procesních úkonů může probíhat dvojím způsobem. Jedním z těchto způsobů je přímý styk se soudem, který se odehrává v rámci jednání či jiného soudního roku. V takovém případě jde například o ústní přednesy, vyjádření, doplnění tvrzení či označení důkazů. Pokud však účastník nečiní úkon v přímém styku se soudem, hovoříme o podání. Právě podání je nejčastějším procesním úkonem účastníků¹⁴ a zároveň stěžejním tématem této diplomové práce.

1.1.3 HMOTNĚPRÁVNÍ ÚKONY ÚČASTNÍKŮ

Účastníci řízení jsou oprávněni, na rozdíl od soudu, činit v řízení také hmotněprávní úkony. V důsledku rekodifikace soukromého práva došlo k nahrazení pojmu „právní úkon“ pojmem „právní jednání“, což se projevilo právě v ustanovení § 41 odst. 3 o.s.ř., neboť zde se jedná o pojem hmotněprávní, na rozdíl od ostatních ustanovení občanského soudního řádu, kde je pojem „úkon“ chápán jako na pojem procesní. Nově tedy hovoříme o hmotněprávním jednání účastníků.

Tyto úkony může činit pouze žalobce a žalovaný, přičemž pro některé je vyžadována písemná forma, kdežto jiné ke své platnosti písemnou formu nevyžadují. Účinnost takovýchto úkonů vůči ostatním účastníkům nastává až v okamžiku, kdy se o nich v řízení dozvěděli, a to i tehdy, je-li pro hmotněprávní úkon vyžadována forma písemná. Typickým hmotněprávním úkonem je pak kompenzační námitka dle ustanovení § 98 občanského soudního řádu či uznání dluhu dle ustanovení § 2053 občanského zákoníku.¹⁵

Ukázalo se, že termín „dozvědět se“ byl v praxi vykládán různě. V hmotném právu totiž platí teorie dojití, kdy okamžikem dojití může být již uložení zásilky na poštu, kdežto procesní právo považuje poštovní zásilku za doručenou, není-li dříve vyzvednuta, až desátým dnem jejího uložení u doručujícího orgánu. Tuto otázku postavila najisto judikatorní praxe, když stanovila, že teorie dojití tak, jak je známa z hmotného práva, se neuplatní.¹⁶

¹³ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 80-81.

¹⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 121.

¹⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 177.

¹⁶ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 205-207.

1.2 MÍSTO A ČAS PROCESNÍCH ÚKONŮ

„Místem procesních úkonů je zásadně budova soudu, což platí i pro úkony účastníků představované jejich podáními v tom smyslu, že i tato podání nabývají předvídaných procesních účinků až okamžikem, kdy dojdou soudu.“¹⁷ Procesní úkony tedy mohou být činěny jednak v budově soudu jednak mimo ni, avšak typicky se tak děje právě v budově soudu, přičemž není stanoveno jejich pořadí, s výjimkou podání obsahujícího návrh na zahájení řízení, které z logiky věci všem ostatním procesním úkonům předchází, ani přesný časový okamžik pro jejich učinění.

V občanském soudním řízení převažuje zásada jednotnosti řízení, v důsledku které je možné činit procesní úkony kdykoliv v průběhu řízení. Vzhledem k faktu, že tato zásada je pouze převažující, nikoliv jediná, je pro některé procesní úkony stanovena lhůta, ve které je nutno procesní úkon učinit. Typicky se tak děje v souvislosti s opravnými prostředky jako je například odvolání či odpor a v případě, že účastník takový opravný prostředek v zákonné lhůtě nepodá, ztrácí možnost jej učinit. Dalším příkladem je také povinnost stanovená v ustanovení § 118b o.s.ř. týkající se rozhodných skutečností o věci samé a označení důkazů, neboť tyto musí účastník uvést a označit do skončení přípravného jednání, popřípadě do skončení prvního jednání dle okolností předvídaných tímto ustanovením. Jindy je ponecháno na soudu, aby účastníkům určit lhůtu k provedení úkonu.¹⁸

Pokud jde o úkony soudu, ty zpravidla lhůtami vázány nejsou, neboť s ohledem na rozmanitost řízení a odlišnou složitost jednotlivých věcí to není možné. Lhůtou je však například vázáno rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření, o kterém musí soud rozhodnout do sedmi dnů poté, co byl návrh na jeho vydání podán.

V souvislosti s procesními úkony soudu je nutné zmínit také procesní rok, kterým je míněno určení místa a času konkrétního soudního jednání. O jeho stanovení rozhoduje sám soud podle své potřeby, nicméně jej může kdykoliv změnit, neboť se jedná o vedení řízení.¹⁹

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. srpna 2017, sp. zn. 22 Cdo 1169/2017.

¹⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 183-184.

¹⁹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, s. 178-179.

1.3 OBSAH PROCESNÍCH ÚKONŮ

Vzhledem k faktu, že procesní úkony soud posuzuje podle jejich obsahu, nehraje roli pohnutka či motivace subjektu řízení. Stejně tak se nezkoumá soulad vůle a projevu vůle daného subjektu tak, jak to známe z práva hmotného. V procesním právu totiž platí tzv. teorie projevu, dle které je rozhodný právě obsah procesního úkonu, který vyplývá ze samotného procesního úkonu jakožto projevu vůle určitého subjektu, aniž by byla blíže zkoumána vůle samotná.²⁰ I kdyby tedy účastník řízení činil procesní úkon v omylu, nemá tato skutečnost vliv na účinnost procesního úkonu, jelikož tento je posuzován z objektivního hlediska, tedy podle toho, jak byl navenek projeven.²¹ Krom toho je tato teorie ospravedlňována tím, že samotné procesní úkony účastníků v řízení nemají přímý vliv na subjektivní právo, kterému je poskytována ochrana v rámci řízení před soudem, nýbrž mají vliv toliko na samotný proces. Opačný přístup by byl nejen nevhodný, ale prakticky nemožný, neboť celé řízení by bylo prodlužováno, nehledě na komplikace, které by zkoumání vůle účastníků přineslo.²²

Označení úkonu taktéž nehraje žádnou roli vzhledem k posuzování úkonů podle jejich obsahu, který by však měl být určitý a srozumitelný. Soud totiž musí dbát toho, co účastník v podání požaduje a nemůže svévolně dedukovat závěry přímo nevyjádřené. V každém případě musí postupovat ve prospěch účastníka, a to s ohledem na to, že účastník nemusí být znalý procesního práva a může se pouze nejasně vyjadřovat.

Soud si na úkon účastníka utváří názor a právě na základě jeho obsahu pak rozhodne, o jaký úkon se jedná, nehledě na jeho označení či fakt, že označen nebyl. V případě, že úkon není možné jednoznačně identifikovat, neboť soudu není zřejmé, co jím chtěl účastník vyjádřit, nebo nemá-li potřebné náležitosti, pak jej musí nejprve vyzvat, aby úkon náležitě formuloval.²³

Přestože výše uvedené v této podkapitole se vyjadřovalo pouze k procesním úkonům účastníků, teorie projevu vůle se vztahuje také na procesní úkony soudu, kde je tento přístup odůvodněn nutností právní jistoty týkající se úkonů orgánu, který může autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech účastníků řízení.

²⁰ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 75.

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. června 2003, sp. zn. 32 Odo 750/2002.

²² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ et al. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 172.

²³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9. října 2015, sp. zn. 21 Cdo 369/2015.

Případné vady procesních úkonů soudu je však možno napravit, a to prostřednictvím systému opravných prostředků. Existují také procesní úkony, které v zájmu pružnosti řízení může soud dodatečně změnit, nicméně tato možnost musí být zákonem výslovně uvedena. Jedná se typicky o usnesení, kterými soud upravuje vedení řízení.²⁴

1.4 ODVOLATELNOST PROCESNÍCH ÚKONŮ

Obecně lze říci, že procesní úkon smí být odvolán, nicméně k jeho odvolání je třeba splnit zákonem stanovenou podmínku. Účastník řízení tak může úkon odvolat, pokud jeho odvolání dojde soudu nejpozději současně s tímto úkonem, přičemž není rozhodné, jakou formou budou jednotlivé úkony učiněny. Důležité je pouze to, zda odvolání došlo soudu nejpozději s učiněným procesním úkonem, který účastník míní svým následným procesním úkonem odvolat. Je tudíž zřejmé, že procesní úkon smí být odvolán, dovoluje-li to jeho povaha. To není možné např. u žaloby nebo odvolání, jejichž procesní účinky však mohou být odstraněny zpětvzetím. „*V procesním právu platí pro procesní úkony současně zásada co se stalo, nelze odestát a učiněné procesní úkony nelze v zásadě vzít zpět, pokud to právní úprava výslovně nepřipouští.*“²⁵

Pokud tedy účastník řízení učiní dva procesní úkony, z nichž druhý z nich doručí osobně do podatelny soudu sice v týž den, avšak oproti prvnímu, předanému například k poštovní přepravě, v pozdější hodinu, tedy nikoliv současně s odvolávaným procesním úkonem, nemohou nastat účinky předvídané v ustanovení § 41a odst. 4 občanského soudního řádu, a tudíž k odvolání procesního úkonu nedojde. Jinou situací by bylo, pokud by obě podání předaná k poštovní přepravě, došla ve stejný den.²⁶

²⁴ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ et al. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací.* 8. vydání. Praha: Leges, 2015, s 173-174.

²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. srpna 2017, sp. zn. 22 Cdo 1169/2017.

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. července 2009, sp. zn. 30 Cdo 4822/2007.

2 FORMA PODÁNÍ

Na úvod této kapitoly je nutné vymezit si samotný pojem podání. „*Podáním se rozumí procesní úkon účastníka adresovaný soudu, který účastník činí v době, kdy není v přímém styku se soudem v rámci jednání nebo jiného soudního roku.*“²⁷ Přestože soudní řízení stojí na zásadě ústnosti, nebylo by efektivní, aby veškeré procesní úkony účastníci řízení činili pouze ústně při jednání či jiném soudním roku. Tato zásada je tedy prolomena tam, kde to zákon výslovně připouští. Účastník tak může se soudem komunikovat na dálku bez nutnosti osobního styku.²⁸

Je zřejmé, že ne každý procesní úkon je podáním a stejně tak jím nemusí být ani každý procesní úkon účastníka adresovaný soudu v době, kdy není se soudem v přímém styku. Podstatné je to, zda tento procesní úkon má za následek uplatnění procesních práv, změnu, zánik nebo vznik procesních vztahů za předpokladu, že není činěn v přímém kontaktu se soudem.²⁹ Co se pak týče obsahu podání, ten závisí na typu procesního úkonu, který účastník řízení činí.

Slovenská právní úprava na rozdíl od té české i rakouské obsahuje legální definici pojmu podání, když v ustanovení § 123 odst. 1 zákona č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok (dále také „CSP“) stanoví, že podání je úkon určený soudu.

Vzhledem k vymezení pojmu podání úvodní definicí by se mohlo zdát, že se jedná o úkon, který může učinit pouze právě účastník řízení. Z dikce zákona to však nevyplývá, přestože je tento pojem typicky spojen právě se samotným účastníkem řízení. Podání se totiž týká nejen účastníků, ale také znalců, svědků či osob žádajících o nahlédnutí do spisu. To samé ovšem neplatí pro případné odstraňování vad podání, neboť to se vztahuje již pouze k účastníkům řízení.³⁰

Jak již bylo řečeno výše, účastníci řízení činí procesní úkony jakoukoli formou, pokud zákon nestanoví jinak. Pro podání je v ustanovení § 42 odst. 1 občanského soudního řádu stanovena forma písemná. Některá řízení lze zahájit i podáním učiněným ústně do protokolu. Tak je tomu v případě několika typů řízení podle *zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních* (dále také „z.ř.s.“). Stejný přístup byl zvolen i na Slovensku v *zákoně č. 161/2015 Z. z., civilný*

²⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 215.

²⁸ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 295.

²⁹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 215.

³⁰ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 296.

mimosporový poriadok. Také rakouská právní úprava umožňuje učinit podání do protokolu v případech stanovených v zákoně o nesporném řízení („Außerstreitgesetz“).

V důsledku elektronizace justice došlo oproti předchozímu trendu listinných podání k navýšení podání realizovaných elektronickou cestou. Podatel či účastník řízení tak má na výběr, zda své podání učiní v listinné formě a zašle jej prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb nebo jej osobně dodá na podatelnu soudu, či zda využije elektronickou podatelnu. Soud se totiž musí zabývat každým podáním.

Česká právní úprava v oblasti elektronické justice je přitom dáována Radou Evropy za příklad ostatním evropským zemím, a to vedle úpravy rakouské či německé. Přitom ze 47 členských států jich 34 umožňuje učinit podání elektronicky, ať už zasláním e-mailu či využitím webového rozhraní. Některé státy umožňují obě tyto možnosti, jiné pouze jednu z nich.³¹

Při srovnání současné úpravy s úpravou minulou, zjistíme, že předchozí zákon č. 142/1950 Sb., o řízeních ve věcech občanskoprávních (*občanský soudní řád*) v ustanovení § 42 stanovil možnost učinit podání písemně či ústně do protokolu. Oproti tomu úprava účinná k 1. dubnu 1964, kdy již platil současný zákon upravující občanské soudní řízení, tedy zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*, stanovila možnost podání nejen písemně či ústně do protokolu, ale také telegraficky.³² Platná právní úprava pak nabízí účastníkům ještě širší spektrum možností k učinění jejich podání.

2.1 PÍSEMNÁ FORMA

Dříve se pod pojmem písemné podání chápalo automaticky podání listinné. Takové tvrzení již neplatí v dnešní době elektronické justice, kdy byla zavedena možnost obracet se na soud se svými podáními také elektronickou cestou pomocí veřejné datové sítě, za kterou je typicky označován internet.

Písemné podání může mít podobu listinnou či elektronickou. Může však být učiněno také telefaxem. Mezi těmito jednotlivými druhy písemných podání existují

³¹ THE EUROPEAN COMMISSION FOR THE EFFICIENCY OF JUSTICE. *Thematic report: Use of information technology in European courts*. CEPEJ Studies No. 24. In: Council of Europe [online]. 2016. [cit. 2018-03-12]. ISSN 1999-334X. Dostupné z: https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/REV1/2016_2%20-%20CEPEJ%20Study%2024%20-%20IT%20Report%20-%20EN.pdf.

³² SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Civilní kodexy: 2. díl - procesní předpisy*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2010, s. 65, s. 173.

rozdíly, neboť nemají stejné právní účinky. Některá podání je tak nutno doplnit v zákonné lhůtě a v případě, že je účastník nedoplní, soud k nim vůbec nepřihlíží, jiná podání naopak není třeba nijak doplňovat.³³

2.1.1 LISTINNÁ PODÁNÍ

Klasickým typem podání, jsou podání listinná, která se zde vyskytovala přirozeně dříve, než ta elektronická. Listinou je míněna: „*písemná zpráva zachycená na podkladě, na jakém se písemné zprávy obvykle podávají (např. na papíru, pergamentu či jiné podobné látce)*“.³⁴

V případě listinných podání může účastník zvolit, jak podání soudu doručí. Typicky se tak děje využitím provozovatele poštovních služeb, může jej však na soud doručit také osobně do podatelny, a to během stanovené pracovní doby. V takovém případě hovoříme o doručení tzv. krátkou cestou.³⁵ Poštovní zásilky pak vyzvedává k tomu určený zaměstnanec soudu, a to nejméně jedenkrát denně, přičemž k jejich převzetí potřebuje písemné zmocnění předsedy soudu. Po převzetí zkontroluje jejich počet, zda nejsou poškozeny a následně je předá zaměstnancům podatelny. Všechna podání takto doručená soudu jsou označena razítkem soudu a případné nalepené kolky jsou znehodnoceny kulatým razítkem.³⁶

Výhodou osobního podání je především okamžité získání potvrzení o zahájení řízení, které na žádost podatele vydá zaměstnanec podatelny. Přidělenou spisovou značku si může účastník zjistit den následující dotazem na soud, neboť tato se přiděluje obvykle do 24 hodin, a to vyšším podacím oddělením, kam je podání z podatelny předáno.³⁷

Celý postup soudu při přijímání listinných podání upravuje *Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy ve znění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. srpna 2012, č.j. 90/2012-OD-ST*. Ustanovení § 132 odst. 5 této instrukce stanoví, že pokud podání dojde poškozené tak, že by se jeho obsah mohl stát známým nepovolaným osobám či pokud je zde

³³ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 286.

³⁴ HENDRYCH, Dušan et al. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 385.

³⁵ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 295.

³⁶ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 219.

³⁷ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 295-296.

podezření, že z něho bylo něco odcizeno, požádá zaměstnanec soudu doručovatele, aby poškození úředně potvrdil. Instrukce se také věnuje povinnostem zaměstnance v podatelně, který je dle ustanovení § 132 odst. 7 písm. a) této instrukce povinen při převzetí podání či otevření obálky porovnat skutečný počet písemností s jednacími čísly uvedenými na obálce, stejně tak je povinen zkontrolovat počet příloh s počtem uvedeným v podání; pokud jsou k podání přilepené kolkové známky, musí zkontrolovat, zda jejich hodnota souhlasí s hodnotou uvedenou na podání a pokud shledá závadu, vyznačí ji a připojí k ní svůj podpis. Je-li podání doručeno podatelem osobně, učiní tak ještě za jeho přítomnosti, aby mohli případné vady ihned odstranit. Další povinností zaměstnance podatelny je dle ustanovení § 132 odst. 7 písm. b) této instrukce potvrdit přijetí podání žádá-li to podatel, a to otiskem podacího razítka na jeden stejnopis podání s uvedením data a časového údaje převzetí; doručovatelům státních orgánů či advokátním kancelářím a dalším podatelům, kteří obvykle doručují větší počet podání, potvrdí přijetí v jejich doručovací knize datem, otiskem razítka a podpisem.

Zvláštní povinnosti jsou pak stanoveny pro návrhy na předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí a ve věcech předběžné úpravy poměrů dítěte, o kterých musí soud rozhodnout do 48 hodin u domácího násilí a do 24 hodin u poměrů dítěte. Z tohoto důvodu je soud přijímá nejen po stanovenou pracovní dobu podatelny, ale též mimo ni a stejně tak i ve dnech pracovního klidu. Skutečnost, že se jedná o podání v těchto věcech, je vyznačena na podání uvedením zkratky „PO 48“ či „PO 24“ barevnou tužkou či razítkem.³⁸

2.1.2 ELEKTRONICKÁ PODÁNÍ

Elektronická podání byla dlouhou dobu upravena *zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu*, který byl nahrazen *zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce* v důsledku přijetí *nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. července 2014 č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu* (dále také „Nařízení“ či „nařízení eIDAS“). Dle *důvodové zprávy k zákonu č. 297/2016 Sb.* se tento zákon zaměřuje jednak na doplnění skutečností, které nařízení předvídá a jednak na vytvoření institutů nutných pro fungování celého systému. Nařízení totiž ponechává na členských státech úpravu některých

³⁸ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 220.

otázek a vzhledem k tomu, že byl zvolen „minimalistický přístup“, bude tento nový zákon upravovat pouze otázky Nařízením ponechané právě na zákonodárcích konkrétních členských států a zbytek je ponechán jeho vlastní úpravě, vzhledem k jeho přímé použitelnosti a aplikační přednosti.

Obecně existují dvě cesty, kterými je možné elektronické podání soudu doručit. Jednak může účastník řízení využít elektronickou poštu, tedy například e-mail, nebo může své podání zaslat prostřednictvím datové schránky. Co se týká elektronické pošty, zde účastník může zvolit opět jednu ze dvou variant, a to jednak zprávu opatřenou uznávaným elektronickým podpisem či prostou e-mailovou zprávu. Hovoří se také o kvalifikovaném elektronickém podání a prostém elektronickém podání, které je třeba následně doplnit k vyvolání zamýšlených účinků.³⁹ V případě podání doručených z datové schránky a kvalifikovaném elektronickém podání hovoříme také o zaručených elektronických podáních. V případě prosté e-mailové zprávy pak o podání nezaručeném.⁴⁰

Kvalifikované elektronické podání je podání učiněné elektronicky s využitím uznávaného elektronického podpisu, u kterého rozlišujeme zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis a kvalifikovaný elektronický podpis.⁴¹ Smyslem tohoto institutu je individualizace a ověření autenticity osoby, která písemnost odesílá. Proto není nutné tato podání doplnit, jako je tomu v případě prostých elektronických podání, neboť zde nejsou pochybnosti o tom, kdo zprávu odeslal. Hovoříme také o verifikační funkci uznávaného elektronického podpisu, a to na rozdíl od autorizačního postupu, který následuje v případě prostých elektronických podání.⁴² Pokud jde o podobu elektronického podpisu, jedná se o samostatný dokument, nikoli o součást podání. K podepisované písemnosti je „připojen nebo je s ní logicky spojen“.⁴³ Elektronickým podpisem se totiž dle článku 3 bodu 10 Nařízení rozumí: „data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.“

S ohledem na problémy, které se vyskytovaly v souvislosti s elektronickou komunikací účastníků řízení se soudy, přijal Nejvyšší soud dne 5. ledna 2017

³⁹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 216.

⁴⁰ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 298.

⁴¹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 217.

⁴² JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 301.

⁴³ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. PlsN 1/2015, bod 14.

stanovisko,⁴⁴ kde se k této otázce vyjadřuje, přičemž reflektuje i výše zmíněnou novou úpravu, a to s ohledem na úpravu předcházející. V tomto stanovisku se mimo jiné vyjadřuje i k rozdílu mezi zaručeným elektronickým podpisem a kvalifikovaným elektronickým podpisem, když říká, že: „Zaručeným elektronickým podpisem se rozumí elektronický podpis, který je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje identifikaci podepisující osoby, je vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů, která podepisující osoba může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou, a je k datům, která jsou tímto podpisem podepsána, připojen takovým způsobem, že je možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat [čl. 26 nařízení č. 910/2014, dříve § 2 písm. b) zákona č. 227/2000 Sb.]. Kvalifikovaným elektronickým podpisem se rozumí zaručený elektronický podpis, který je vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a který je založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy (čl. 3 bod 12. nařízení č. 910/2014).“⁴⁵

Své podání může podatel, který má k dispozici uznávaný elektronický podpis, zaslat soudu prostřednictvím tzv. e-podatelny, kterou nalezne na webovém rozhraní Ministerstva spravedlnosti. Výhodou takto odeslaného podání je zaslání oznámení o doručení do elektronické podatelny soudu, které podateli potvrzuje řádné doručení jeho podání.⁴⁶ Krom tohoto způsobu může své podání zaslat z tzv. free serverů. Tyto volné servery však neposkytují takovou míru jistoty okamžitého doručení jako u elektronické podatelny. Podatel tudíž musí počítat s určitou dobou odezvy pro případ, kdy by podání zasílal na poslední chvíli, a to s ohledem na to, že může dojít k prodlevě s odesláním elektronické zprávy. Lze od něj tedy požadovat určitou míru obezřetnosti, nelze mu však přičítat k tíži celou odpovědnost za delší prodlevu či výpadek sítě v zájmu zachování práva na spravedlivý proces. Pokud by však problém spočíval na straně soudu, jako by tomu mohlo být v případě přeplněné schránky soudu, nahlíželo by se na to jako na poruchy datových schránek či webového rozhraní Ministerstva spravedlnosti, a tudíž by takový problém nemohl být podateli přičítán k tíži. V případě sporu o včasnost podání soud nařídí jednání a provede ve věci dokazování, kdy jako důkaz slouží typicky samotná vytištěná e-mailová zpráva, která obsahuje časový údaj,

⁴⁴ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015.

⁴⁵ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, bod 17.

⁴⁶ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 302.

údaj o odesílateli i příjemci či případně výpis IP adres, který mu vydá na požádání provozovatel serveru. Lhůta je zachována, pokud nejpozději poslední den lhůty podatel odešle podání elektronickou poštou, neboť se zde uplatňuje analogicky ustanovení o orgánu, který má povinnost doručit podání písemná.⁴⁷

Judikatura postavila najisto otázku týkající se příloh zpráv opatřených elektronickým podpisem, jelikož v praxi docházelo v tomto ohledu k určitým nejasnostem. Dokumenty zaslané jako přílohy elektronického podání opatřeného zaručeným elektronickým podpisem tak není třeba samostatně elektronicky podepisovat, neboť ten, kdo ke zprávě připojil přílohu, projevil vůli učinit některé dokumenty součástí svého podání. Zaručený elektronický podpis má tudíž širší dosah, než pouze na samotné podepsané podání.⁴⁸

Poté, co je elektronické podání opatřené elektronickým podpisem doručeno, soud zkoumá, zda se jedná o uznávaný elektronický podpis a zároveň, zda je tento podpis platný. V případě, že těmto požadavkům nevyhovuje, je na podání hleděno, jako by nebylo elektronicky podepsáno.⁴⁹ Nutno také podotknout, že elektronické podání nemůže účastník řízení zaslat v jakémkoliv datovém formátu, ale pouze v takovém, který lze ověřit. Elektronický dokument tak musí mít datový formát PDF, PDF/A, DOC, DOCX, XLS, XLSX, ZFO, TXT či RTF. Z tohoto výčtu je zřejmé, že se nejedná pouze o textové dokumenty, nýbrž také o naskenované listiny, jelikož za elektronický dokument je považována také písemnou původně listinná, kterou účastník naskenuje a zašle soudu prostřednictvím veřejné datové sítě. Naskenovaná listina je přitom považována za kopii původní listinné písemnosti.⁵⁰

Podání je možné zaslat elektronicky, přestože žalobce či účastník řízení nemá zřízenou datovou schránku ani uznávaný elektronický podpis. V takovém případě hovoříme o tzv. prostých elektronických podáních, které však ten, kdo jej učinil, musí do tří dnů doplnit předložením jejich originálu či písemného podání shodného znění. Obdobnou úpravu nalezneme také na Slovensku i v Rakousku, avšak slovenský civilný sporový poriadok pristupuje ke lhůtě k opravě či doplnění podstatně jinak. Předně ji stanovuje soud, jedná se tudíž o lhůtu soudcovskou na rozdíl od české zákonné, zároveň však zákon stanoví minimální délku, neboť lhůta

⁴⁷ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 303-304.

⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 1829/13.

⁴⁹ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, bod 27.

⁵⁰ LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 171.

nesmí být dle ustanovení § 128 odst. 2 CSP kratší než deset dní. Rakouský Zivlprozessordnung (dále také „ZPO“) zase stanoví, že lhůtu k učinění procesního úkonu určí soud s ohledem na složitost jednotlivých případů, neboť obecně nejsou stanoveny zákonné lhůty k provedení procesních úkonů (§ 123 ZPO).

Pokud jde o samotnou povinnost doplnění podání, ze zákona je tato stanovena pro podání obsahujících návrh ve věci samé. V případě nedoplnění takto učiněných podání k nim soud nepřihlíží, nerozhoduje o nich a účinky, které by jinak takové podání mělo, vůbec nenastanou. V opačném případě, kdy je podání řádně doplněno, nastávají účinky již k okamžiku jejich podání učiněného v elektronické podobě. Co se týče ostatních podání, na které se tato povinnost nevztahuje, k těmto soud přihlíží, aniž by bylo třeba je doplňovat.

V praxi v této souvislosti dochází k chybnému zaměňování pojmů návrh ve věci samé a návrh na zahájení řízení, což je nutné samozřejmě rozlišovat. Návrhy ve věci samé jsou ovládány zásadou dispoziční, která znamená, že účastník řízení může volně nakládat jednak s řízením samotným, může ho tedy vyvolat či ukončit, stejně tak i podat odvolání, a jednak může nakládat s předmětem řízení, což se projevuje vytyčením rozsahu skutečností, o které v řízení půjde, ale také počtem účastníků řízení.⁵¹ Jedná se tedy o pojem širší, než je návrh na zahájení řízení a k jejich zaměňování by tudíž nemělo docházet.

Doplnění podání účastník realizuje jedním ze dvou způsobů, a to předložením originálu, které soudu doručí prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, osobně do podatelny či zasláním kvalifikovaného elektronického podání; nebo předložením písemného podání shodného znění, kdy podatel takové podání sepíše znovu, respektive ho okopíruje a podepíše jej vlastnoručně či elektronicky. Podání může také odeslat prostřednictvím datové schránky.

Třídenní lhůta je lhůtou zákonnou, a tudíž je možné žádat o prominutí jejího zmeškání z omluvitelných důvodů dle ustanovení § 58 odst. 1 občanského soudního řádu, přičemž k žádosti o prominutí zmeškání je třeba připojit zmeškané podání. Zároveň se jedná o lhůtu procesní, u které postačí, když je doplnění podání ve lhůtě předáno orgánu, který má povinnost jej doručit.

Jde-li o návrh na zahájení řízení, z hlediska soudů je v této mezidobě vytvořen provizorní spis, neboť k samotnému zahájení řízení dochází sice zpětně

⁵¹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 304-305.

ke dni doručení podání, které bylo následně doplněno, nicméně v případě doručeného nedoplněného podání není řízení řádně zahájeno a řádný spis je založen a zaevidován až po doplnění podání. Do té doby je spis dočasně evidován ve sběrném rejstříku Nc.⁵²

Celkově vzato jednou z hlavních výhod elektronického podání oproti listinným je možnost komunikace se soudem i mimo jeho pracovní dobu, a to z kteréhokoliv místa, kde má účastník řízení možnost se připojit k internetu. Ústavní soud v této otázce vyjádřil názor, že úpravou problematiky elektronických podání se zákonodárce snaží držet krok s dobou a potřebami společnosti, když se snaží zajistit rovnost elektronických podání s podáními listinnými, a přitom se snaží účastníkům zjednodušit komunikaci se soudem.⁵³

Stejně jako internet, který je veřejnou datovou sítí využívanou mimo jiné také k zasílání elektronické pošty, tak k přijímání a odesílání datových zpráv souží informační systém datových schránek, který je taktéž veřejnou datovou sítí.⁵⁴ Datová schránka je dle ustanovení § 2 odst. 1 *zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů* elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů osob, ať už fyzických podnikajících či nepodnikajících a právnických osob. Ustanovení § 3 odst. 1 *zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů* stanoví, že fyzická osoba si může nechat zřídit datovou schránku bezplatně, přičemž Ministerstvo vnitra, které datové schránky zřizuje a spravuje, je povinno tuto zřídit do tří pracovních dnů ode dne podání žádosti. Podmínkou je však plná způsobilost k právnímu jednání. Zákon také vypočítává náležitosti žádosti o zřízení datové schránky, kterými jsou identifikační údaje jako jméno a příjmení, datum a místo narození atp. K žádosti musí být také připojen úředně ověřený podpis fyzické osoby.

Ze zákona mají datovou schránku povinně zřízeny například orgány veřejné moci, právnické osoby zapsané v obchodním rejstřík či advokáti. Svým rozhraním

⁵² JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 306.

⁵³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. dubna 2006, sp. zn. IV. ÚS 319/05.

⁵⁴ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, bod 9.

připomínají běžné e-mailové schránky, přesto však fungují zcela samostatně, na internetu nezávisle.⁵⁵

Soud má ze zákona danou povinnost doručovat účastníkům, případně jejich advokátům, veškeré písemnosti právě do datové schránky, mají-li ji zřízenou. Naopak účastník, přestože datovou schránku zřízenou má, nemusí svá podání zasílat pouze jejím prostřednictvím, ale může zvolit kterýkoliv ze způsobů komunikace se soudem.⁵⁶

Podání učiněná datovou schránkou jsou považována ve světle *zákona č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce* za elektronické podání kvalifikované, jelikož identifikace osoby, která podání učinila, je možná bez obtíží, a to s ohledem na údaje, které jsou vyžadovány při zřizování datové schránky. K tomuto názoru se přiklání i judikatura, kdy například Nejvyšší soud vyslovil názor, že taková podání mají stejné účinky jako podání listinná.⁵⁷

Datová zpráva je z teoretického hlediska „složena do obálky“, která obsahuje jednak značku elektronickou, kterou je tzv. e-razítko, a jednak značku časovou. Obsah pak tvoří přílohu datové zprávy. Poté, co je zpráva doručena do datové schránky soudu, ji otevře pověřený pracovník pomocí webového rozhraní informačního systému datových schránek. Otevřením podání doručeného do datové schránky soudu mu je automaticky přidělen unikátní identifikátor, který má stejnou funkci jako podací razítko u podání listinných. Následně je podání zařazeno a postoupeno podle obsahu do příslušné aplikace a zároveň je podání vytisknuto a předáno podatelně k doručení příslušné kanceláři, která jej bude zpracovávat.⁵⁸

Časovou značkou je míněno časové razítko - dle nové terminologie Nařízení hovoříme o elektronickém časovém razítku. Samotný obsah pojmu se však nezměnil, a tak se i nadále jedná o: „*data, která spojují jiná data v elektronické podobě (vlastní dokument, u kterého zaznamenáváme okamžik času) s určitým okamžikem a prokazují, že tato jiná data existovala v daném okamžiku.*“⁵⁹

⁵⁵ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 299.

⁵⁶ JIRSA, Jaromír. *Nepovinné podání z datové schránky oprávněné osoby*. In: Právní prostor [online]. 2. července 2015. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <<https://www.pravniprostor.cz/judikatura/procesni-pravo/nepovinne-podani-z-datove-schranky-opravnene-osoby>>.

⁵⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 216-217.

⁵⁸ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 299-301.

⁵⁹ DONÁT, Josef, Martin MAISNER a Robert PIFFL. *Nářízení eIDAS: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 39.

K autenticitě podání učiněných prostřednictvím datové schránky se vyjádřil také Ústavní soud, který se zabíral zároveň otázkou podepisování podání odeslaných prostřednictvím datové schránky, když judikoval: *„Podání vůči soudu v podobě datové zprávy z datové schránky bylo považováno za řádně podepsané, jestliže je učinila buď osoba s originálním oprávněním uvedená v § 8 odst. 1 až 4 zákona o datových schránkách, anebo osoba pověřená. Podpis na listině u podání písemného nebo ústního do protokolu, resp. zaručený elektronický podpis u elektronického podání, je u datové zprávy odeslané z datové schránky nahrazen náležitou identifikací příslušné osoby, která vůči soudu učinila podání prostřednictvím datové schránky.“*⁶⁰ Je tedy zřejmé, že není nutné, aby bylo podání učiněné prostřednictvím datové schránky navíc podepsáno uznávaným elektronickým podpisem, neboť identifikace osoby je dostatečná již samotným podáním do datové schránky učiněným oprávněnou či pověřenou osobou.

Stejně jako v případě příloh u zpráv opatřených uznávaným elektronickým podpisem, tak i v případě datových schránek platí, že není nutno jednotlivé přílohy elektronicky podepisovat. V případě subjektů, které mají zřízeny datové schránky povinně ze zákona, by opačný přístup znamenal, že by musely mít vedle datové schránky také svůj elektronický podpis. Vzhledem k tomu, že vztah zprávy z datové schránky a zprávy opatřené uznávaným elektronickým podpisem je zcela rovnocenný, by při použití obou z nich docházelo ke zdvojení ochrany stejného stupně, neboť oba využívají zabezpečení založené na unikátnosti přístupových údajů chráněných heslem. Společně mají také to, jak je u nich pohlíženo na okamžik doručení. Podání je doručeno okamžikem, kdy došlo soudu, tedy nikoliv až v okamžiku, kdy pracovník soudu zprávu otevře. Doručení by mohla překazit porucha „na trase“, nicméně v takovém případě může podatel prokázat včasné odeslání tím, že ji tzv. „odklikl“, neboť ji tímto předal k doručení.⁶¹

K otázce poruch datových schránek se vyjádřil Ústavní soud, který vyslovil závěr, že nemůže být účastníkovi přičítáno k tíži, že se spoléhal na fungování systému datových schránek, který mu zákon dává jako prostředek k řádnému odeslání svého podání.⁶²

Drobný rozdíl můžeme spatřit v nakládání s přílohami, neboť datové zprávy zaslané prostřednictvím datové schránky musí mít vždy minimálně jednu přílohu,

⁶⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 7. března 2016, sp.zn. II. ÚS 289/15.

⁶¹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 302-303.

⁶² Nález Ústavního soudu ze dne 29. března 2011, sp. zn. II. ÚS 1911/11.

kteřá je složená do „obálky“ ve výše zmíněném smyslu, kdežto u datové zprávy opatřené elektronickým podpisem není nutné vkládat žádné přílohy, neboť obsah podání může být sdělen již samotnou zprávou.⁶³

Momentálně není dovoleno učinit podání na trvalém nosiči dat, respektive soud není povinen takové podání přijmout. Zákon totiž jasně stanoví, že elektronická podání se uskutečňují prostřednictvím veřejné datové sítě, z čehož vyplývá, že je možné je učinit pouze dálkově. Pokud však takto učiněné podání přijme, nakládá s ním dále jako s každým jiným podáním. Naopak důkazní prostředky či jiné přílohy podání je možné dodat soudu právě na trvalém nosiči dat.⁶⁴

2.1.3 PODÁNÍ UČINĚNÁ TELEFAXEM

Společně s podáními zaslanými sice elektronicky avšak bez účinků vlastnoručního podpisu považujeme podání učiněná telefaxem za tzv. podání prostá.

Stejně jako v případě podání elektronických, tak i v případě podání učiněných telefaxem platí, že okamžikem doručení je okamžik dodání soudu – v tomto případě doručení na faxový přístroj soudu. Není tedy rozhodné, kdy se zaměstnanec soudu s faxovým podáním seznámil, neboť toto je doručeno již dojitím na telefaxové přijímací zařízení soudu nehledě na pracovní dobu.⁶⁵

Také pro podání učiněná telefaxem platí to samé, co pro prostá elektronická podání, co se týče doplnění podání učiněných telefaxem, neboť tato musí být ve lhůtě tří dnů doplněna předložením originálu či písemného podání shodného znění. Není-li takto doplněno podání obsahující návrh ve věci samé, k podání soud nepřihlíží, aniž by o tom účastníka informoval.

Přestože soud nemá ze zákona danou povinnost účastníka řízení informovat o tom, že k jeho podání nebude přihlížet, je nanejvýše žádoucí, aby soud účastníkovi dal tuto skutečnost vědět, neboť se může stát, že účastník doplnění učinil, avšak na straně soudu došlo k pochybení jako je ztráta podání či technické

⁶³ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, bod 12.

⁶⁴ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 215.

⁶⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 14. července 2011, sp. zn. IV. ÚS 2492/08.

potíže, v důsledku kterých nebylo doplnění založeno do spisu, a tudíž soud k celému podání nepřihlíží, aniž by k tomu byly naplněny zákonné předpoklady.⁶⁶

U telefaxových podání je oproti elektronickým navíc zakotvena možnost požadovat předložení originálu či písemného podání shodného znění také v případě jiných podání, než těch, které obsahují návrh ve věci samé, a to na žádost předsedy senátu. Na rozdíl od doplnění podání ve věci samé, kde je stanovena lhůta ze zákona a činí tři dny, zde může předseda senátu určit lhůtu sám, přičemž v praxi je tato lhůta delší, než třídní. Tento postup však nelze zneužívat v případě jakéhokoliv podání, naopak je vhodné jej využít v případech pochybností o podateli. Obecně však u ostatních podání neobsahujících návrh ve věci samé není třeba jejich doplnění.⁶⁷

Na rozdíl od české a rakouské právní úpravy, není nově možnost učinit podání telefaxem zakotvena na Slovensku, což předchozí úprava umožňovala v ustanovení § 42 odst. 1 zákona č. 99/1963 Z., občiansky súdny poriadok.

2.2 ÚSTNÍ FORMA

Občanský soudní řád stanoví pro podání formu písemnou. Toto ustanovení však nevylučuje, aby jiný zákon pro některá podání stanovil odlišnou formu. Tak je tomu v případě některých řízení podle *zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních*, který umožňuje činit podání také ústně do protokolu, a to konkrétně návrh na zahájení řízení a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí.

Krom návrhu na zahájení řízení a návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí dle zákona o zvláštních řízeních soudních, lze pak ústně také učinit podání při jednání jako například změnu či zpětvzetí žaloby, dále námitku započtení či vzájemný návrh. Ve všech těchto případech se jedná o úkony účastníků ve věci samé. Tato podání jsou následně zachycena v protokolu o jednání. Blíže o těchto úkonech pojednává pátá kapitola v rámci ostatních podání.

Žádné další formy jiné zákony již nestanovují, nicméně nutno opět podotknout, že zároveň tuto možnost zákon nijak nezakazuje. Ačkoliv tedy účastník řízení nemůže učinit podání jakoukoliv formou, v případě, že soud podání v jiné,

⁶⁶ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 305.

⁶⁷ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 306.

než zákonem předepsané formě přijme, nemůže to být na překážku a takové podání má následně stejné právní účinky jako podání jiná.⁶⁸

2.2.1 DO PROTOKOLU

Ústně do protokolu lze učinit podání pouze v případech stanovených zákonem, přičemž zákon tak stanovuje v případě podání podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Dříve byla možnost učinit podání do protokolu zakotvena v ustanovení § 42 odst. 1 o.s.ř. u vyjmenovaných řízení. Nicméně vzhledem k tomu, že všechna tato řízení, svou povahou tzv. nesporná, byla novelou přesunuta do zákona o zvláštních řízeních soudních, zákonodárce již tuto možnost napříště v občanském soudním řádu nezmiňuje a ponechává ji speciální úpravě.⁶⁹

Dle ustanovení § 14 z.ř.s. lze ústně do protokolu učinit návrh na zahájení řízení a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, pouze v případě, že se jedná o řízení, která lze zahájit i bez návrhu a dále také u řízení o povolení uzavřít manželství, řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, řízení o určení a popření rodičovství a řízení ve věcech osvojení. Obecným pravidlem dle zákona o zvláštních řízeních soudních je však zahájení řízení bez návrhu, což lépe odráží jejich nespornou povahu.⁷⁰

Skutečnost, že řízení lze zahájit podáním učiněným ústně do protokolu neznamena, že by pro taková podání byla vyloučena jiná forma podání. Účastník řízení si tak může vybrat, zda podání učiní písemně, ať už v podobě listinné či elektronické, telefaxem nebo ústně u soudu, který o tomto procesním úkonu sepíše protokol.

Z výše uvedeného vyplývá, že podání obsahující návrh na zahájení řízení lze ústně do protokolu učinit v případě řízení, která lze zahájit i bez návrhu, což jsou ta řízení, u kterých není stanoveno, že je lze zahájit pouze na návrh. Z řízení, která lze zahájit pouze na návrh jsou pak vypočtena ta, u kterých lze tento návrh učinit i ústně do protokolu, kterými jsou právě řízení o povolení uzavřít manželství,

⁶⁸ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, bod 6.

⁶⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

⁷⁰ ŠÍNOVÁ, Renáta a Jana PETROV KŘIVÁČKOVÁ et al. *Civilní proces: řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 37.

řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, řízení o určení a popření rodičovství a řízení ve věcech osvojení.⁷¹

Co se týče soudu, který je povinen do protokolu výše vypočtená podání sepsat, tak je jím pouze soud věcně a místně příslušný. Protokol ovšem nemusí být sepsán pouze samotným soudce, ale také vyšším soudním úředníkem, asistentem soudce či justičním čekatelem.⁷² Řízení je pak zahájeno nadiktováním návrhu u soudu příslušného k projednání a rozhodnutí věci. Pokud by účastník učinil podání v této formě u nepřislušného soudu, tak by tento nejdříve vyslovil svou nepřislušnost a následně by věc postoupil soudu příslušnému, případně by věc předal soudu vrchnímu, aby o věcné příslušnosti rozhodl sám.⁷³

2.2.2 TELEFONICKY

Ačkoliv tedy zákonná úprava výslovně připouští pouze podání listinná, elektronická, učiněná telefaxem či učiněná ústně do protokolu, judikatura nepřímo dovodila další možnosti podání, a to telefonicky. Telefonicky však nelze realizovat veškerá podání, neboť obecně lze trvat na tom, že tato musí splňovat náležitosti požadované v ustanovení § 42 občanského soudního řádu. Tyto požadavky nelze překročit, jedná-li se o procesní úkony, jejichž účinky nejsou završeny samotným doručením soudu, jako je tomu typicky u návrhu na zahájení řízení či odvolání. V případě jiných podání, jejichž účinky jsou naopak završeny již dojitím soudu, je možné akceptovat i právě telefonickou formu. Tomuto výkladu odpovídá i dikce občanského soudního řádu, neboť nestanovil způsob, jakým má být omluva dle ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř. provedena. V praxi se můžeme setkat nejen s omluvou telefonickou, ale také osobní omluvou soudci. Samozřejmě je nutné brát v potaz specifika konkrétního případu, jakož i účastníků řízení, a to s ohledem na pravidla férového procesu. Telefonická omluva tak bude akceptovatelná například v případě dopravní zácpy, ve které účastník uvázl. Judikatura pak umožňuje také omluvu pomocí SMS zprávy, popřípadě také vzkazem na záznamník. V případě telefonické omluvy je pak nutné o ní učinit záznam do spisu.⁷⁴

⁷¹ SVOBODA, Karel et al. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s.21.

⁷² SVOBODA, Karel et al. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s.22.

⁷³ ŠÍNOVÁ, Renáta a Jana PETROV KŘIVÁČKOVÁ et al. *Civilní proces: řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 37.

⁷⁴ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 297-298.

K telefonické omluvě se vyjádřil i Nejvyšší soud: „*Je-li obsah telefonického hovoru veden způsobem, jenž ve volajícím nevyvolává žádné pochybnosti o tom, že soud jeho omluvu přijal, to jest akceptoval ji v uvedené formě (aniž by odtud současně plynulo, že ji má za včasnou a důvodnou), nemůže být takto uskutečněná omluva soudem pomínuta jen proto, že jde o omluvu telefonickou. Okolnost, že k přijetí omluvy ve zvolené formě došlo, pak dokládá úřední záznam telefonického hovoru, který výhrady soudu k formě omluvy a identitě volajícího neodráží. Je přitom lhostejné, zda telefonickou omluvu přijal (převzal) a posléze písemně zaznamenal (vtělil do úředního záznamu) soudce, který věc vyřizuje, jiný jeho kolega, vyšší soudní úředník, soudního tajemník nebo pracovník soudní kanceláře.*“⁷⁵

Sama skutečnost, zda telefonickou omluvu lze pokládat za podání jako takové, by však mohla být diskutabilní, neboť zákon jasně stanoví, že podání se činí písemně, případně ústně do protokolu. Jestliže zákon nestanovuje pro omluvu dle ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř. formu, pak zajisté může účastník omluvu učinit i telefonicky, neboť se jedná o úkon účastníka, na který můžeme aplikovat obecné ustanovení § 41 odst. 1 o.s.ř. o procesních úkonech, které lze realizovat v jakékoliv formě. Na straně druhé je však zřejmé, že i telefonická omluva naplňuje definici podání ve shora uvedeném smyslu, neboť je adresována soudu a účastník ji činí v době, kdy s ním není v přímém styku.

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. ledna 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98.

3 NÁLEŽITOSTI PODÁNÍ

Jako každý procesní úkon, tak i podání musí splňovat náležitosti na něj kladené zákonem, přitom základem jsou náležitosti tzv. obecné, které musí splňovat každé podání, a které jsou stanoveny v ustanovení § 42 odst. 4 občanského soudního řádu. Pro některá podání může zákon nadto stanovit další náležitosti, tzv. zvláštní. Často se jedná o podání závažnější povahy jako je například návrh na zahájení řízení, námitka podjatosti či odvolání. Stejně tak jedná-li se o podání podle jiných právních předpisů v rámci civilního procesu jako je například zákon o zvláštních řízeních soudních či *zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)* nebo *zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. V těchto případech jsou stanoveny zvláštní náležitosti podání přímo v jednotlivých zákonech, nicméně i přesto musí splňovat náležitosti obecné, stanovené v občanském soudním řádu.⁷⁶

Hora, český procesualista první poloviny 20. století, rozlišoval navíc u obecných náležitostí, které však sám nazýval náležitostmi všeobecnými, dále náležitosti zevní, které se týkají formy a náležitosti vnitřní, související s obsahem podání.⁷⁷

3.1 OBECNÉ NÁLEŽITOSTI

Zákon stanovuje obecné náležitosti podání v ustanovení § 42 odst. 4 o.s.ř. Tyto náležitosti musí splňovat každé podání. Z podání tak musí být patrné, kterému soudu je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, dále musí být podepsáno a datováno. V případě podání v listinné podobě musí být předloženo s potřebným počtem stejnopisů, aby jeden zůstal u soudu a po jednom se dostalo každému z účastníků. Nejsou-li stejnopisy k podání připojeny, soud účastníka vyzve k jejich doložení a zároveň jej poučí, že pokud výzvě nevyhoví, vyhotoví je sám a vyměří mu za ně soudní poplatek dle zákona o soudních poplatcích. V případě příloh tyto zůstávají u soudu a účastníci do nich mohou v soudním spise nahlédnout.⁷⁸ Toto z povahy věci neplatí pro podání elektronická, kde se podatel nemusí počtem stejnopisů vůbec zabývat, což je nepochybně další výhodou elektronických podání. Náklady na pořízení stejnopisů v takovém případě nese

⁷⁶ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 220.

⁷⁷ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 134.

⁷⁸ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 223.

soud. Ne s každým podáním je také spojena povinnost doložení stejnopisů, neboť ne každé podání účastníka řízení je třeba doručit ostatním účastníkům.⁷⁹

U elektronického podání lze také přílohy zaslat v elektronické podobě, neboť elektronické podání opatřené zaručeným elektronickým podpisem se vztahuje i na přílohy, které jsou součástí daného podání. Pokud by soud vyžadoval doplnění elektronického podání o přílohy, které se vztahuje toliko na odstranění pochybností ohledně totožnosti osoby činící takové elektronické podání, odepřel by tak účastníkovi právo na přístup k soudu a porušil jeho právo na spravedlivý proces.⁸⁰

Přílohy podání učiněného elektronicky může účastník řízení, na rozdíl od podání samotného soudu předat i na flash disku, CD či jiném nosiči dat. U příloh zasílaných prostřednictvím datové schránky či pomocí zprávy s uznávaným elektronickým podpisem není třeba jejich další ověření. Platí, že se přílohy účastníkům obecně nerozesílají, neboť se s nimi mohou seznámit u soudu. Někdy je však účelné, aby soud konkrétní přílohu zaslal v zájmu urychlení řízení.

Soud nesmí při hodnocení podání postupovat formalisticky. Nemůže tak například od účastníků vyžadovat, aby ve svých podáních naplnili obecné náležitosti v přesně takovém pořadí, které nastiňuje zákon. Pokud je z podání zřejmé, že jsou všechny náležitosti naplněny, neměl by soud vyzývat k odstraňování takovýchto formálních nedostatků. Je-li však podání napsáno v nevhodné formě či na nevhodném podkladu, může jej soud vyhodnotit jako hrubě urážlivé a uložit za něj podatelci pořádkovou pokutu.⁸¹

3.1.1 OZNAČENÍ SOUDU

Podání se činí u věcně a místně příslušného soudu, nicméně co do náležitostí se zákon zmiňuje pouze o označení soudu, kterému je podání určeno. Pokud je však učiněno u soudu nepřislušného, pak tento soud postupuje dle příslušných ustanovení. V případě věcné nepřislušnosti soud předloží věc se zprávou nadřízenému vrchnímu soudu či Nejvyššímu soudu. Pokud je soud místně nepřislušný, postoupí věc po právní moci usnesení o vyslovení nepřislušnosti soudu příslušnému, popřípadě věc předloží Nejvyššímu soudu.

⁷⁹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 310.

⁸⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 1829/13, bod 29 a 30.

⁸¹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 310.

Označením soudu může také dojít také k výběru místní příslušnosti v případech tzv. příslušnosti na výběr dané. Není-li v podání informace o soudu, kterému je toto určeno, má se za to, že je určeno soudu, u kterého jej podatel podal.⁸²

3.1.2 OZNAČENÍ PODATELE

Co se týká identifikace osoby, která podání činí, zákon přímo neuvádí, jak má být označena. Musí být však individualizována tak, aby nemohla být zaměněna s jinými účastníky.⁸³ Označení podatele přitom nelze libovolně zaměňovat s požadavky kladenými na označení účastníků řízení v návrhu na zahájení řízení, kterými jsou u fyzické osoby jméno, příjmení, bydliště, případně rodného čísla. Můžeme si však jimi vypomoci při představě, jaké identifikační prvky soud požaduje. Rodné číslo přitom není povinnou náležitostí ani u návrhu na zahájení řízení. Jeho uvedení je však vhodné v těch případech, kdy by mohlo dojít k záměně účastníků stejného jména a příjmení, popřípadě žije-li na jedné adrese více osob stejného jména a příjmení.

Vhodnější přístup byl zvolen v Rakousku, kde zákon stanoví, že je třeba uvést jméno a příjmení, zaměstnání, bydliště a také postavení ve sporu (§ 75 ZPO). Bydliště však podatel neuvádí v případech, kdy má legitimní zájem na jeho utajení. O tom rozhoduje soud usnesením, přičemž předpokladem držení místa bydliště v tajnosti je, že má zmocněnce pro doručování. I přesto však soudu sděluje místo bydliště, avšak v samostatném podání. Proti takovému opatření však může brojit protistrana, o čemž soud opět rozhoduje usnesením a protistraně vyhoví za předpokladu, že její zájem převažuje nad zájmem na utajení místa bydliště (§ 75a ZPO).

3.1.3 OZNAČENÍ VĚCI

Při identifikaci věci, které se řízení týká, je rozdíl v případě již probíhajícího řízení a řízení, které nebylo zahájeno. Pokud jde o probíhající řízení, postačí uvedení spisové značky daného řízení. V případě řízení ještě neprobíhajícího je třeba věc výstižně označit tak, aby podání mohl soud správně zařadit z hlediska

⁸² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 128.

⁸³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 123.

soudních rejstříků a oddělení, přičemž individualizace vyplývá ze samotného obsahu podání.⁸⁴

3.1.4 CÍL PODÁNÍ

Z podání musí být také patrné, co sleduje. Tato náležitost se v praxi ukázala jednou z nejvíce problematických, a to i přestože je soud povinen podání posuzovat dle jeho obsahu, neboť na druhou stranu soud nemůže obsah podání dotvářet či domýšlet a při jeho posuzování smí brát v potaz pouze to, co je jím podatel dal najevo.⁸⁵ Tuto náležitost nelze zaměňovat s tzv. *petitem*, tedy návrhem na znění výroku rozhodnutí soudu, neboť tato náležitost je náležitostí specifickou pro návrhy na zahájení řízení, nikoli pro podání obecně.

Někdy se v této souvislosti hovoří také o základním cíli podání, kdy podatel specifikuje, co od soudu žádá či co navrhuje, přičemž tento lze často dovést již ze samotného označení podání, jindy až z kontextu podání. Nutno však zopakovat, že soud posuzuje podání podle jeho obsahu, nikoliv podle toho, jak je označeno a zároveň, že se soud zabývá každým podáním, které mu dojde. Pokud z podání není zřejmé, co sleduje či obsahuje nejasnosti, pak je vadné. Soud takové podání nemůže zařadit do konkrétní agendy, a proto je zapsáno do sběrného rejstříku Nc – nejasná podání.⁸⁶ Následuje postup podle ustanovení § 43 občanského soudního řádu, kdy soud tyto vady odstraňuje.

3.1.5 PODPIS

Další náležitostí je podpis, který pod podání připojuje osoba, která jej činí nebo zmocněnec této osoby. Podpis se pak liší podle formy podání. Zatímco v případě podání listinného jde o podpis vlastnoruční, u elektronického podání je situace komplikovanější. U telefaxových podání se jedná o kopii podpisu, stejně tak u tzv. prostého elektronického podání se jedná o kopii podpisu na oskenovaném podání. Pokud však účastník k podání použije svou datovou schránku, nemusí jej nijak podepisovat, tedy ani elektronicky.⁸⁷

⁸⁴ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 222.

⁸⁵ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 223.

⁸⁶ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 309-310.

⁸⁷ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 309.

Zákon nestanovuje, co má být chápáno pod pojmem vlastnoruční podpis. Může se jednat o jméno a příjmení či pouze příjmení bez uvedení jména, ale i jiné označení, pokud je napsáno vlastní rukou a jako podpis osobou užíváno. V každém případě se musí jednat o projev vůle osoby, která podpisem projevuje souhlas s obsahem podání.⁸⁸ Judikatura dovodila, že není nutné, aby bylo požadováno umístění podpisu až pod text listiny (podání). Pokud zákon výslovně nestanoví, v jaké části listina účastníkem podepsána, pak může být podepsána tam, kde je to s přihlédnutím k okolnostem obvyklé.⁸⁹ Zákon může také vyžadovat od podatele úředně ověřený podpis, jako je tomu v případě návrhu na zahájení insolvenčního řízení.

Vlastnoruční podpis pak není vyžadován od advokáta v případě, že činí podání k soudu, který má uložený jako vzor otisk jeho podpisového razítka. Soud advokátovi na žádost založí správní spis a napříště advokát při svých podáních používá otisk svého podpisového razítka. Z dikce zákona vyplývá, že tuto možnost má pouze advokát, nikoliv notář či nezastoupený účastník.⁹⁰ V souvislosti s podepisováním podání advokátem je nutno zmínit také situaci, kdy je advokát zároveň společníkem nějaké společnosti, která má zřízenou datovou schránku. V takovém případě nelze připustit, aby advokát za svého klienta zasílal podání prostřednictvím datové schránky společnosti, jíž je společníkem. Podání by z této datové schránky mohlo být odesláno pouze za předpokladu, že by návrh, tvořící přílohu datové zprávy, byl podepsán uznávaným elektronickým podpisem advokáta, popřípadě zastoupeného podatele jakožto účastníka řízení.⁹¹

Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, v důsledku nařízení eIDAS došlo k přijetí nové právní úpravy v *zákoně č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce*, kterým byl zároveň zrušen *zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu* doposud upravující problematiku používání elektronického podpisu, elektronické značky a další související otázky. Nově tuto problematiku upravuje nařízení eIDAS, přičemž se věnuje také otázce elektronických podpisů, kde rozlišuje elektronický podpis, zaručený elektronický podpis, zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis a kvalifikovaný elektronický podpis. Pouze posledně zmíněný

⁸⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 123.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. února 2007, sp. zn. 26 Cdo 492/2006.

⁹⁰ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 309.

⁹¹ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. června 2011, sp. zn. 27 Co 238/2011.

kvalifikovaný elektronický podpis má dle Nařízení stejné účinky jako podpis vlastnoruční, který však není vyžadovaný ve všech případech, kde se s elektronickým podpisem setkáme, avšak z hlediska ostatních států Evropské unie je za jediný platný elektronický podpis považován právě kvalifikovaný elektronický podpis. V ostatních případech by jiné členské státy na podání mohly pohlížet jako na nepodepsané.⁹²

V zákonné úpravě se pak setkáme se s pojmem uznávaný elektronický podpis, kterým je míněn zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis. I zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis je z hlediska národní úpravy nahlížen jako podpis vlastnoruční. Zákon tak nad rámec úpravy Nařízení stanoví i další možnosti elektronického podpisu.⁹³ Uznávaný elektronický podpis je určen k podepisování elektronických dokumentů v případech, kdy je právně jednáno vůči veřejnoprávním entitám, tedy i v případě podání vůči soudu.⁹⁴ Nadto pro úplnost problematiky nutno uvést, že v ostatních případech, kdy není takto jednáno, je možné použít kterýkoli typ elektronického podpisu, který nařízení eIDAS uvádí, tedy i elektronický podpis a zaručený elektronický podpis, čímž dochází k zmírnění požadavků na elektronické podpisy v situacích, kdy není nutně vyžadována vyšší forma elektronického podpisu.

Nařízení rozlišuje také několik druhů elektronických pečeti, a to elektronickou pečeť, zaručenou elektronickou pečeť, zaručenou elektronickou pečeť založenou na kvalifikovaném certifikátu pro elektronickou pečeť a kvalifikovanou elektronickou pečeť. Kvalifikovaná elektronická pečeť stejně jako kvalifikovaný elektronický podpis pak poskytuje nejvyšší míru záruky. Elektronické pečeti však používají k podepisování pouze právnické osoby, a to pouze u takových dokumentů, které sama vydala.⁹⁵

Zákon ve svých přechodných ustanoveních po dobu dvou let od nabytí účinnosti umožňuje použití elektronické značky namísto kvalifikované elektronické pečeti. Po této době však již nebude možné elektronickou značku

⁹² Důvodová zpráva k zákonu č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

⁹³ DONÁT, Josef, Martin MAISNER a Robert PIFFL. *Nařízení eIDAS: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 129.

⁹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

⁹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

upravenou *zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu* užívat, a její místo plně nahradí elektronická pečeť. Stejně tak pro uznávaný elektronický podpis podle dosavadních předpisů je stanovena přechodná doba dvou let, kdy mu jsou přiznány stejné účinky jako kvalifikovanému elektronickému podpisu podle nařízení eIDAS.⁹⁶

3.1.6 DATA

Zákonnou náležitostí je také datum, které však není třeba uvádět v případě podání učiněného prostřednictvím datové schránky, neboť zde jeho dataci lze dovodit z elektronického systému datových schránek. Stejně tak v případě elektronického podání lze datum odvodit. Rakouská ani slovenská právní úprava tuto náležitost nevyžadují.

U listinných podání by bylo možné dovodit datum z podacího razítka, které obsahuje údaj o datu doručení podání do podatelny soudu. Přesto však může mít datum uvedené účastníkem pro soud určitou váhu, a proto na této náležitosti zákon trvá.⁹⁷

3.2 ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI

Krom obecných náležitostí, které musí splňovat každé podání, existují také náležitosti zvláštní. Jedná se o další náležitosti, které jsou stanovené pro konkrétní druh podání. Takové další náležitosti jsou stanoveny například pro žalobu či odvolání.⁹⁸

S ohledem na množství druhů podání a tudíž i nepřehledné množství zvláštních náležitostí toho kterého podání, se v dalším textu budu zabývat pro demonstraci pouze zvláštními náležitostmi žaloby, a to vzhledem k jejímu významu a frekvencovanosti.

3.2.1 ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI ŽALOBY

Zvláštní náležitosti žaloby jakožto návrhu na zahájení řízení nalezneme v ustanovení § 79 odst. 1 občanského soudního řádu.

⁹⁶ DONÁT, Josef, Martin MAISNER a Robert PIFFL. *Nařízení eIDAS: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 121.

⁹⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 223.

⁹⁸ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 80.

Jedná se o označení účastníků řízení, popřípadě jejich zástupců, a to u fyzické osoby uvedením jména, příjmení, bydliště, případně rodného čísla. Pokud účastník nezná bydliště žalovaného, zjistí jej sám soud. U osoby právnické je třeba specifikovat obchodní firmu nebo název, sídlo, identifikační číslo. Identifikační číslo se vyžaduje také v případě podnikajících fyzických osob, vyplývá-li spor z podnikatelské činnosti. V případě žalování státu je třeba k jeho identifikaci krom jeho označení udat také příslušnou organizační složku, která za stát před soudem vystupuje. Touto složkou je pak typicky Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Další náležitostí je tzv. substanciace, tedy vylíčení rozhodných skutečností, neboť žalobce má povinnost tvrzení, kterou je nutno částečně splnit již právě v žalobě. Těmito skutečnostmi žalobce líčí skutek, na jehož základě žalobu podává. S povinností tvrzení souvisí jeho povinnost důkazní, přičemž označení důkazů, kterých se žalobce dovolává, je další zvláštní náležitostí žaloby. Není však vadou žaloby, pokud žalobce žádné důkazy neuvede, či naopak pokud důkazy uvádí, ale k žalobě je nepřipojí. Poslední náležitostí je pak tzv. žalobní návrh neboli petit, kterým chápeme vymezení toho, čeho se žalobce domáhá. Typické pro žalobní návrh je, že jím je soud vázán, neboť může rozhodovat pouze o tom, co žalobce učiní předmětem řízení. Na straně druhé však není vázán tím, jak žalobce navrhuje, aby soud rozhodl, respektive zněním jím navrhovaného petitu.⁹⁹

Můžeme si všimnout, že některé náležitosti jsou pouze konkretizací náležitostí obecných, jiné jsou stanoveny zcela nově. Nutno podotknout, že žaloba nemusí stanovit petit, pokud je z ní jinak zjevné, co sleduje, tedy čeho se navrhovatel domáhá. Musí však být vylíčeny rozhodné skutečnosti a předneseny skutková tvrzení.¹⁰⁰ Naopak v případě, kdy žalobce navrhuje vydání konkrétního petitu, může soud použít k vyjádření stejných práv a povinností jiných slov, než které žalobce sepsal, neboť pouze soud rozhoduje, jak bude vypadat výrok jeho rozhodnutí.

Krom těchto náležitostí se u žaloby můžeme setkat také s náležitostmi fakultativními, které v žalobě být mohou, ale nemusí. Jsou jimi kupříkladu návrh na přiznání osvobození od soudních poplatků, návrh na ustanovení zástupce pro

⁹⁹ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 168-172.

¹⁰⁰ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 309.

řízení pře soudem, návrh na vydání předběžného opatření či návrh na zajištění důkazu.¹⁰¹

Rakouská i slovenská právní úprava přistupují k náležitostem žaloby obdobně, neboť požadují krom obecných náležitostí každého podání i náležitosti další.

¹⁰¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 132.

4 ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ

Pokud podání nespĺňuje požadavky kladené na jeho náležitosti, pak vykazuje vady, ať už se jedná o náležitosti obecné či zvláštní. Je tedy zřejmé, že i kvalita samotného podání má na průběh řízení významný vliv, jelikož jeho vady délku řízení prodlužují, což může být ostatně taktikou účastníka, který se tímto způsobem snaží oddálit konečné rozhodnutí. V tomto ohledu bychom mohli hovořit o poctivosti účastníků řízení. Je třeba také zdůraznit, že účastníci řízení mají ze zákona danou povinnost tvrdit rozhodné skutečnosti, povinnost důkazní a v neposlední řadě povinnost dbát pokynů soudu.

Ze strany soudu musí podání splňovat tzv. „*pravidlo 5 P*“, které vyjadřuje, že podání musí být učiněno u příslušného a pravomocného soudu, musí za něj být zaplacen poplatek, dále musí splňovat podmínky řízení a podání musí být bezvadné. Tato kapitola se týká posledně zmíněného pravidla – tedy bezvadného podání, přičemž odstraňování jeho vad je jeden z nástrojů přípravy řízení. Pokud totiž soud není v přípravě jednání důsledný, není možné naplnit zásadu rozhodnutí při jediném jednání.¹⁰²

4.1 DRUHY VAD PODÁNÍ

S ohledem na dělení obecných náležitostí na zevní a vnitřní, kategorizoval Hora vady podání na vady formální, které byly způsobeny nedodržením zákonem předepsané formy (tedy nedodržení zevních náležitostí) a na vady materiální, kdy bylo podání vadné co do obsahu, což jej činilo neúplným, nelogickým či nesprávným (vady týkající se vnitřních náležitostí). Formální vadou byla kupříkladu absence podpisu strany či neuvedení příslušnosti. Za materiální vadu byla například považována situace, kdy uváděné důkazy nemohou tvrzenou okolnost dokázat.¹⁰³

Současná nauka člení vady podání do dvou kategorií, a to na neúplná podání a podání nesprávná. Neúplná podání, jak již napovídá název, jsou taková, která nemají všechny náležitosti požadované zákonem. Naproti tomu podání nesprávná

¹⁰² JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 312.

¹⁰³ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 140-141.

všechny tyto náležitosti splňují, ale jsou uvedeny nepřesně, neurčitě či nesrozumitelně.¹⁰⁴

Za podmínky, že účastník vadu včas opraví či podání doplní, budou účinky podání zachovány k okamžiku učinění podání, nikoli až opravě či doplnění.

4.1.1 NEÚPLNOST PODÁNÍ

Pokud podání neobsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti, je neúplné. Neúplnost podání tedy spočívá v absenci náležitostí jako je zejména podpis, označení účastníků či věci, nebo pokud není patrné, co účastník svým podáním sleduje. Naopak není vadou, pokud podání neobsahuje právní kvalifikaci.¹⁰⁵

Vadou žaloby také není, pokud žalobce ve své žalobě neoznačí důkazy, stejně tak pokud nepřipojí listinné důkazy, jichž se dovolává. Vadu podání spočívající v chybějícím podpisu lze napravit dodatečným podepsáním do spisu založeného podání či předložením podepsaného stejnopisu původního podání. Lze ji však zhojit také doplněním podání, je-li z takového podání zřejmé, že tímto podáním je sledováno právě zhojení nedostatku podpisu doplněním podepsaného podání.¹⁰⁶

4.1.2 NESPRÁVNOST PODÁNÍ

Podání může být vadné i přesto, že účastník uvedl všechny požadované náležitosti, avšak tyto náležitosti uvedl nepřesně, neurčitě či nesrozumitelně.

Nesrozumitelné je takové podání, které vykazuje obsahové nedostatky, kdy si účastník svými argumenty vzájemně odporuje, nebo uvádí argumenty zcela nesmyslné či nesouvisející.¹⁰⁷ Nesrozumitelnost spočívá také v nemožnosti určení, která tvrzení jsou podstatná a která nikoliv. Podání je neurčitě pokud vyvolává pochybnosti o individualizaci věci či identifikaci účastníka. Neurčitost může být

¹⁰⁴ SCHELLOVÁ, Iona et al. *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia a. s., 2006, s. 246.

¹⁰⁵ LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 175.

¹⁰⁶ SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury. Žaloba, její náležitosti a vady*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 24-25.

¹⁰⁷ LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 175-176.

způsobena také nejasností zamýšlených právních následků, například v případě, kdy je v podání rozpor mezi skutkovými tvrzeními a návrhem.¹⁰⁸

Nesrozumitelnost či neurčitost však nejsou způsobeny uvedením nadbytečných údajů či odkázání na jinou část petitu. Takové skutečnosti žalobu činí pouze nepřehlednou, což není důvod pro její odmítnutí.¹⁰⁹

Nejvyšší soud České republiky se vyjádřil k otázce vymezení petitu žaloby z hlediska jeho vad, když požaduje, aby byly splněny obsahové náležitosti žaloby takovým způsobem, aby z obsahu bylo jasné, čeho se žalobce domáhá, případně aby bylo možno z textu žaloby tyto náležitosti bez jakýchkoli pochybností dovodit. Zároveň však upozorňuje, že to neznamená povinnost žalobce předložit soudu přesný návrh znění výroku jeho rozsudku. Naopak postačí, když povinnost, která má být žalovanému uložena, označí přesně, určitě a srozumitelně, a to v kterékoli části žaloby, případně i výslovným odkazem na přílohu žaloby. Nemůže však docházet k situacím, kdy by soud za procesní stranu prováděl věcnou formulaci, neboť tím by byla narušena rovnost stran i sama nestrannost soudu. K tomu navíc dodává, že: „*Vymezení obsahu práv a jim odpovídajících povinností, jejichž splnění se žalobce domáhá (včetně předmětu plnění), musí být provedeno tak přesně a jednoznačně, aby po jeho převzetí do výroku soudního rozhodnutí mohl být nařízen a proveden výkon rozhodnutí. Rozhodnutí, které by převzalo do výroku nepřesný, neurčitý nebo nesrozumitelný žalobní petit, by vzhledem k § 261a o. s. ř. nebylo po materiální stránce vykonatelné a právní následky, jež žalobce zahájením řízení sledoval, by tak nenastaly.*“¹¹⁰

K otázce neurčitosti podání z hlediska individualizace účastníků se pak vyjádřil Ústavní soud, podle něhož nemůže vést k zastavení řízení vada spočívající v označení účastníkem řízení někoho, kdo účastníkem řízení nemůže být. V této věci se jednalo o označení městského úřadu namísto města. Zastavení řízení v případě takovéto vady podání považuje za formalismus, neboť z obsahu žaloby bylo zřejmé, že směřuje proti městu nikoli proti městskému úřadu, přestože jako žalovanou stranu označil žalobce právě městský úřad. Soudy sice účastníky nepoučují o hmotném právu, tedy ani o otázce věcné legitimace, nicméně by soud měl žalobce poučit ve věci správného označení účastníků, neboť se jedná o vadu

¹⁰⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 124.

¹⁰⁹ SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury. Žaloba, její náležitosti a vady*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2011

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 33 Cdo 1108/2007.

řízení, k jejímuž odstranění musí být účastník vyzván. Tento závěr Ústavní soud dovozuje z toho, že způsobilost být účastníkem řízení je jednou z procesních podmínek řízení, které má soud zkoumat z úřední povinnosti, přičemž její nedostatek vede k zastavení řízení. Z hlediska takto závažného důsledku by tedy měl soud předtím, než řízení zastaví, dát žalobci možnost věc napravit. Zároveň také uvádí, že: *„Problémem tedy je, zdali se v dané věci jedná o správné označení nekvalifikovaného účastníka nebo nesprávné označení účastníka právně kvalifikovaného. Odpověď nutno dovést aplikací principu proporcionality a poměřováním principů řádného procesu. Pokud procesní právní úkony účastníků řízení obsahují zjevnou nesprávnost, jejíž odstranění umožňuje rovněž odstranit nedostatek podmínek v řízení, přičemž konstatování této zjevnosti nevyžaduje procesní aktivitu soudu (např. dokazování), nutno účastníkům řízení dát příležitost tuto nesprávnost odstranit.“*¹¹¹

Stejně tak v případě označení organizační složky státu namísto státu, tedy označení někoho, kdo účastníkem řízení být nemůže, se jedná o vadu, k jejímuž odstranění má soud účastníka vyzvat a jelikož se jedná o vadu, jejíž neodstranění brání v pokračování řízení, zároveň poučit o důsledcích neodstranění vady.¹¹² Žalobce tuto vadu může zhojit také sám bez ingerence soudu tím, že žalovaného následně správně identifikuje.¹¹³

Označení účastníků řízení bývá jednou z nejvíce problematických oblastí nejen v případě označení účastníka bez procesněprávní subjektivity, ale obecně, tedy i v případě nepřesného označení či jeho neúplné identifikaci. Tomu odpovídá i množství ústavních stížností. *„Označení účastníka v žalobě je přitom typicky nesprávné, je-li některý z jej identifikačních znaků použit vadně (zkomoleně, s písařskou chybou, vynecháním slova ve víceslovném názvu a pod.), a neúplné, jestliže některý z těchto znaků v žalobě chybí.“*¹¹⁴

4.2 POSTUP PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ

Pokud soud obdrží podání, které vykazuje vady, vyzve předseda senátu podle § 43 odst. 1 občanského soudního řádu účastníka, aby vady odstranil opravou či doplněním podání a současně mu k tomu stanoví lhůtu. Účastníka zároveň poučí

¹¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 11. července 1996, sp. zn. III. ÚS 127/96.

¹¹² Nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 22/03.

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. března 2012, sp. zn. 31 Cdo 2847/2011.

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. listopadu 2005, sp. zn. 28 Cdo 2663/2005.

o tom, jak má opravu či doplnění provést. V této souvislosti se hovoří o tzv. manuální nebo poučovací povinnosti soudu, kdy soud tímto způsobem komunikuje s účastníky řízení. Nesmí však překročit pomyslné meze, aby nenarušil rovnost účastníků tím, že by jedné ze stran například přímo radil.¹¹⁵ Účelem této povinnosti je přitom přispět k objasnění skutkového stavu. Z širšího hlediska je součástí poučovací povinnosti také povinnost dotazovací, kterou však občanský soudní řád přímo nereflektuje, a to na rozdíl od rakouského procesního řádu, nicméně by se dala nepřímou dovodit z ustanovení § 6 o.s.ř.¹¹⁶ Samotná úvaha o vadě podání je přitom závislá na posouzení, zda podání splňuje předepsané náležitosti, a není-li tomu tak, je to důvodem postupu dle výše zmíněného ustanovení.

Toto ustanovení je projevem práva na spravedlivý proces, účastníkovi je dána možnost nápravy nedostatků jeho podání, aby nedocházelo k odepření spravedlnosti v případě okamžitých odmítnutí chybných podání. Existují ovšem i situace, kdy soud k výzvě nepřistoupí, je-li to s ohledem typ řízení či na potřebu rychlého rozhodnutí nezbytné, jako je tomu typicky v případě předběžných opatření.¹¹⁷

Výzvu k opravě či doplnění podání činí soud usnesením, proti kterému je odvolání nepřijatelné, neboť se jedná o usnesení upravující vedení řízení. Toto usnesení bychom mohli z obsahového hlediska rozdělit na tři části. V první části soud vytkne účastníkovi řízení vady podání, ve druhé jej poučí, jak má tyto vady odstranit a poslední ho poučí, jaký následek by mělo případné neodstranění vad. To, jak bude výzva, respektive poučení o odstranění vad obsáhlé, závisí nejen na charakteru vytykávaných vad, ale i na podateli samotném. Bude tudíž rozdílem ve výzvě adresované účastníkovi řízení, který je zastoupen advokátem majícím právní vědomí a výzvě účastníka nezastoupeného.¹¹⁸

Pokud by soudy nepřistoupily k odstranění nejasností podání zákonem předepsaným způsobem, pak při posuzování jeho obsahu jej musí interpretovat ve prospěch práva toho, kdo podání učinil. Tuto myšlenku vyslovil samotný Ústavní soud v jednom ze svých nálezů. Neurčitost podání proto nelze přičítat k tíži účastníka řízení, neboť soud je povinen postupovat tak, aby mu nebyl znemožněn

¹¹⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Prvky moderního kontinentálního civilního procesu potřebné pro zefektivnění poskytování soudní ochrany*. Jurisprudence. 2014, č. 2, s. 11.

¹¹⁶ LAVICKÁ, Petra. *Komparativní pohled na materiální vedení řízení s důrazem na vymezení poučovací povinnosti*. Časopis pro právní vědu a praxi. 2017, roč. XXV, č. 2, s. 279.

¹¹⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 225-226.

¹¹⁸ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 313-315.

přístup k soudu, čímž z pohledu ústavního práva dochází k porušení základního práva osob na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny spočívající v odepření spravedlnosti. Naopak je třeba, aby soudy při posuzování obsahu podání volily interpretaci ve prospěch práva dotčeného jednotlivce na přístup k soudu.¹¹⁹

Specifickým případem je návrh na vydání předběžného opatření, u kterého zákon vylučuje použití postupu podle §43 o.s.ř. v ustanovení § 75a o.s.ř., a je-li takový návrh vadný, tak je bez dalšího odmítnut, jde-li o takové vady, pro které nelze v řízení pokračovat.

Slovenská právní úprava v ustanovení § 128 a § 128 CSP přistupuje k problematice vad podání odlišně, kdy základem je rozlišování podání na podání ve věci samé a podání nikoli ve věci samé, přičemž hlavní rozdíl spočívá pak v důsledcích neodstranění těchto vad. Soud v obou případech vyzývá k opravě či doplnění vadného podání s tím, že lhůta stanovená k tomuto procesnímu úkonu nesmí být kratší než deset dní. Zákon přitom stanoví povinnost soudu účastníka obeznámit s tím, proč je podání považováno za neúplné či nesrozumitelné a zároveň jej poučit, jak má tuto opravu učinit pouze v případě podání ve věci samé. V obou případech však účastníka poučí o možnosti odmítnutí podání v případě nevyhovění výzvě soudu. Oproti české úpravě slovenská úprava dále v ustanovení § 130 CSP také skýtá možnost předvolat k výslechu toho, kdo podání učinil, má-li soud za to, že tím dojde k odstranění vad podání.

4.3 DŮSLEDEK NEODSTRANĚNÍ VAD PODÁNÍ

Pokud nebude podání zbaveno vad ani přes výzvu, soud podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním nepřihlíží, přičemž v obou případech o těchto následcích musí být účastník řízení soudem poučen. Tato úprava odpovídá dělení podání na ta, která obsahují návrh na zahájení řízení a ta, která takový návrh neobsahují. Zákonná úprava tak předjímá odlišný přístup k podáním obsahujícím návrh na zahájení řízení a podáním ostatním. Stejně tak na Slovensku je rozdíl co do důsledků neodstranění vad v případě podání ve věci samé a podání nikoli ve věci samé. Dle ustanovení § 128 odst. 3 CSP se k podáním nikoli ve věci samé, která nebyla opravena či doplněna, popřípadě byla sice opravena či doplněna, ale přesto není zřejmé, čeho se účastník domáhá či čeho se podání týká, nepřihlíží. Naproti tomu neopravená či nedoplněná podání ve věci samé soud dle ustanovení § 129

¹¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. I. ÚS 3106/13.

odst. 3 CSP odmítá, avšak pouze za předpokladu, že jde o takovou vadu, pro kterou nelze v řízení pokračovat.

Účastníkovi řízení je v takovém případě doručeno usnesení o odmítnutí podání, ve kterém soud odůvodňuje ukončení řízení. Obsáhlost tohoto usnesení bude opět záviset na konkrétních okolnostech, respektive samotné aktivitě účastníka. Účastník, kterého soud vyzval k odstranění vad podání, a který na tuto výzvu nijak nereagoval, bude ve své podstatě pouze obeznámen s tím, že jeho podání bylo odmítnuto v důsledku jeho nečinnosti na výzvu soudu. Složitější však bude situace v případě účastníka, který na tuto výzvu soudu reagoval, avšak ani přes jeho snahu nedošlo k odstranění vad podání. Soud v takovém případě musí účastníkovi objasnit konkrétní důvody odmítnutí jeho podání. V případě ostatních podání se účastníkovi žádné usnesení o tom, že k jeho podání soud nebude přihlížet, nedoručuje. Je však vhodné, aby soud v rámci odůvodnění konečného rozhodnutí zmínil, že ke konkrétnímu podání účastníka nepřihlížel právě v důsledku jeho nečinnosti po výzvě soudu.¹²⁰

Vzhledem k tomu, že řízení je zahájeno návrhem, kterým je typicky žaloba a tato je pak následně doručována ostatním účastníkům řízení¹²¹ nehledě na její vady, pak mohou těmto účastníkům vznikat náklady související s řízením, které bylo danou žalobou zahájeno. Pokud však následně dojde k odmítnutí podání obsahující návrh na zahájení řízení, pak je navrhovatel povinen dle ustanovení § 146 odst. 3 občanského soudního řádu nahradit ostatním účastníkům náklady řízení. K jejich náhradě je tak účastník povinen nehledě na to, že jeho podání nebylo meritorně projednáno, neboť řízení bylo zahájeno již samotným podáním, a tak mohly účastníkům tyto případné náklady vzniknout.

4.4 VADY PODÁNÍ A NEDOSTATEK PROCECNÍCH PODMÍNEK

Vady podání je nutno odlišovat od nedostatků procesních podmínek, které jsou překážkou pro rozhodnutí ve věci samé. Soud se jimi zabývá ex offo, a to již po podání žaloby, ale také následně v průběhu celého řízení.

¹²⁰ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 316-317.

¹²¹ ZÁHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 177-180.

Rozlišujeme nedostatek procesních podmínek odstranitelný a neodstranitelný, přičemž tento nedostatek se může vyskytovat jak na straně soudu, tak na straně účastníků řízení. Na straně soudu se pak jedná o nedostatek pravomoci či příslušnosti. Na straně účastníků pak o způsobilost být účastníkem řízení, způsobilost samostatně před soudem jednat, ale také způsobilost být zástupcem účastníka včetně jeho plné moci k zastupování. Stejně tak pokud návrhovač nezaplatí soudní poplatek, nejedná se o vadu podání, nýbrž o nedostatek procesních podmínek.¹²²

V případě odstranitelného nedostatku soud dle ustanovení § 104 odst. 2 o.s.ř. činí vhodná opatření k jeho odstranění – může se jednat o výzvu k prokázání tvrzeného zastoupení, ustanovení opatrovníka atd. Pokud však i přes opatření soudu nedojde ke splnění procesní podmínky, soud řízení usnesením zastaví. Stejně tak v případě neodstranitelné podmínky dochází k zastavení řízení.¹²³ Zde soud nepostupuje dle ustanovení §43 odst. 1 o.s.ř. a nevyzývá účastníky k opravě jejich podání, neboť se nejedná o vadu podání, ale o nedostatek procesních podmínek řízení. Mohou však nastat situace, kdy nebude jasné, zda se jedná o nedostatek podání či nedostatek procesních podmínek. V takovém případě by soud měl postupovat jako by se jednalo o vadu podání.¹²⁴

V praxi soudy považují za nejvíce problémové označení účastníka řízení, který nemá procesněprávní subjektivitu. Ústavní soud v této věci judikoval, že: *„Svévolné odmítnutí přístupu k soudu (denegatio iustitiae) spočívá též v restriktivním či přepjatě formalistickém výkladu procesních pravidel. Tak tomu je i v případě, kdy soud zastaví řízení z důvodu neodstranitelného nedostatku podmínky řízení, spočívajícího v nezpůsobilosti žalobce být účastníkem řízení, a to za situace, kdy soud neučinil žádná opatření směřující k odstranění nedostatků či pochybností v identifikaci žalobce.“*¹²⁵

Je tedy zřejmé, že nezpůsobilost být účastníkem řízení jakožto podmínky řízení, která je dle ustanovení § 104 odst. 1 občanského soudního řádu důvodem zastavení řízení, nemůže k zastavení vést rovnou. I v tomto případě by se totiž měl soud pokusit odstranit tento nedostatek v duchu ustanovení § 104 odst.2 o.s.ř. a tedy

¹²² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 184-188.

¹²³ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 435.

¹²⁴ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 226-227.

¹²⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 24. června 2014, sp. zn. II. ÚS 475/13.

postupovat podle ustanovení §43 odst. 1 o.s.ř. a účastníky k opravě vyzvat, jelikož soud má poučovací povinnost ve vztahu k nedostatkům podání.

Tento postup dovodil Ústavní soud svými nálezy, ve kterých dospěl k závěru, že „*soudy mají povinnost poučit žalobce ve věci správného označení účastníků, a to i tehdy, je-li žalován někdo, kdo nemá způsobilost být účastníkem řízení.*“¹²⁶ Jinak je tomu však v případě řízení, ve kterých je ze zákona dán okruh účastníků. V takovém případě podání nemůže učinit jiná, k podání nezpůsobilá osoba, a tudíž na ni nedopadá postup soudu podle § 43 odst. 1 občanského soudního řádu.¹²⁷

Je tedy nutno rozlišovat mezi oběma pojmy, neboť jak judikoval Nejvyšší soud: „*Nedostatek podmínky řízení ve smyslu § 103 o.s.ř. není vadou žaloby z hlediska její správnosti či úplnosti a taková vada žaloby naopak nepředstavuje nedostatek podmínky řízení.*“¹²⁸ Nedostatek podmínky řízení a vada žaloby jsou zcela odlišné procesní instituty s odlišnými důsledky i odlišnými reakcemi soudu na ně. Není tudíž vadou žaloby skutečnost, že účastník, kterého žalobce správně a úplně označil, nemá způsobilost například proto, že zemřel. V takovém případě se jedná o nedostatek podmínky řízení. Stejně tak pokud žalovaný není vůbec účastníkem hmotněprávního vztahu, o kterém má být soudem rozhodnuto, není možné v řízení pokračovat a soud řízení zastaví pro neodstranitelný nedostatek procesní podmínky.¹²⁹

Můžeme si tedy všimnout, že hlavní odlišnosti mezi oběma instituty spočívají nejen v důsledcích, ale také v prostředcích, které jsou k jejich nápravě využívány. Co do důsledku u nedostatků procesních podmínek, které nejsou odstraněny ani poté, co soud učiní vhodná opatření k jejich odstranění nebo jednali se o nedostatek neodstranitelný, soud řízení zastaví, kdežto u neodstranění vad podání dochází k odmítnutí podání, kterým se zahajuje řízení. V případě nedostatku procesních podmínek soud využívá širší škálu možností k odstranění těchto nedostatků, kdežto v případě vad podání soud používá pouze prostředek jediný, a to výzvu k opravě/doplnění podání. Z praxe Ústavního soudu pak zaznamenáváme tendenci k použití ustanovení § 43 odst. 1 o.s.ř. o výzvě k opravě či doplnění jako prostředek, ke kterému se dostane prostřednictvím ustanovení § 104 odst. 2 o.s.ř.

¹²⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 74/94.

¹²⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 229.

¹²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. listopadu 2005, sp. zn. 28 Cdo 2663/2005.

¹²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. března 2012, sp. zn. 31 Cdo 2847/2011.

5 DRUHY PODÁNÍ

Podání jakožto nejčastější procesní úkon účastníků řízení může mít různé podoby. S ohledem na různorodost podání se někteří autoři snažili vypořádat s tříděním tohoto institutu.

Hora ve svém díle rozlišoval podání tzv. přípravná, která slouží k přípravě ústního jednání a jejichž obsah je také předmětem tohoto ústního jednání (typicky žaloba) a podání ostatní, o kterých hovoří prostě jako o podáních. Účelem přípravných podání bylo mimo jiné také informovat soud a druhou stranu o předmětu následného ústního jednání co do skutkového stavu i co do důkazů, a to s cílem urychlit a usnadnit řízení.¹³⁰

Soudobá nauka dělí podání na podání obsahující návrh na zahájení řízení a podání ostatní, přičemž se jedná o kategorizaci z hlediska procesního postupu.¹³¹ K tomuto dělení se uchyluji i já v rámci podkapitol této části práce.

Jiní autoři se přiklání k rozlišování mezi podáními obsahující návrh ve věci samé a podáními neobsahující návrh ve věci samé s ohledem na to, zda je potřeba doplnění podání učiněného elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu či telefaxem. Stejně tak na Slovensku byl v civilním sporovém poriadku zvoleno členění na podání ve věci samé a podání nikoli ve věci samé, přičemž zákon zároveň uvádí demonstrativní výčet podání ve věci samé, kterými jsou například žaloba, její zpětvzetí či odvolání.¹³² Rozdíl podání obsahujících návrh ve věci samé od podání obsahujících návrh na zahájení řízení byl vysvětlen výše.

5.1 PODÁNÍ OBSAHUJÍCÍ NÁVRH NA ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

Pro civilní soudní řízení je typické, že je zahajováno na návrh. Tento způsob zahájení řízení je spojován s řízeními spornými, přičemž samotný návrh na zahájení řízení je zde nazýván žalobou. Sporná řízení jsou totiž ovládána zásadou dispoziční, a to na rozdíl od řízení tzv. nesporných, která jsou ovládána zásadou oficiality, v důsledku které je možné zahájit řízení i bez návrhu. Pokud je však nesporné řízení zahajováno na návrh, nenazývá se žalobou, nýbrž návrhem. Společným pro oba

¹³⁰ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 134.

¹³¹ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 313.

¹³² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 186.

druhy řízení je však fakt, že pro podání obsahující návrh na zahájení řízení je typicky stanovena písemná forma.

Žalobou se účastník řízení domáhá svého práva, učení povinnosti protistrany, určení právního vztahu či jiné skutečnosti, kterou vymezil ve svém žalobním návrhu. Krom samotného žalobního návrhu však může žaloba obsahovat i návrhy jiné, jako například návrh na vydání předběžného opatření či návrh na zajištění důkazu či předmětu důkazního prostředku.¹³³

Institut předběžných opatření slouží k rychlému poskytnutí dočasné ochrany právům osob v rámci civilního soudního řízení. Soud může nařídit předběžné opatření jak před zahájením řízení ve věci samé, v jeho průběhu, tak i v rámci řízení o opravných prostředcích. Usnesením o nařízení předběžného opatření se účastníkovi zároveň ukládá povinnost zahájit řízení.¹³⁴ Soudě dle dikce zákona jej nelze považovat na návrh ve věci samé, neboť tímto je až samotná žaloba či návrh na zahájení řízení v případě řízení nesporných. K tomuto však přistupuje odchylně slovenská právní úprava, neboť nově považuje návrh na nařízení předběžného opatření za návrh ve věci samé, a to s ohledem na fakt, že žádné další řízení nemusí následovat, neboť není zároveň stanovena povinnost podat žalobu.¹³⁵

Sporná a nesporná řízení nejsou jediným druhem civilního soudního procesu, ačkoliv v souvislosti s civilním procesem se tradičně hovoří právě o nich. Vedle těchto řízení však mohou probíhat řízení, která s nimi nesouvisí nebo která na ně naopak navazují. Tímto navazujícím řízením je řízení exekuční, které lze vést pouze na návrh oprávněné osoby, popřípadě osoby, která prokáže, že na ni takový nárok přešel či na nějž bylo právo oprávněného převedeno. Předpoklady pro podání exekučního návrhu pak vypočítává ustanovení § 37 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (*exekuční řád*).

Samostatně pak stojí úprava insolvenčního řízení, které je také zahajováno podáním obsahujícím návrh na zahájení. Tento návrh je upraven v ustanovení § 97 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (*insolvenční zákon*). Jedním ze specifík tohoto podání je, oproti ostatním podáním obsahujícím návrh na zahájení řízení, že je u něj vyžadován úředně ověřený podpis osoby, která jej podává.

¹³³ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 171.

¹³⁴ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 122-127.

¹³⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 187.

Pro oblast insolvenčního práva byla přijata základní společná úprava také v oblasti práva Evropské unie *nařízením Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení*, a to vzhledem k problémům, které se vyskytovaly praxi tam, kde měl dlužník svůj majetek ve více členských státech a stát, který zahájil insolvenční řízení, respektive jeho orgány nevěděly, zda mohou postihnout také majetek nacházející se právě na území jiného státu.¹³⁶ Dne 25. června 2015 pak vstoupilo v platnost nové *nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848, o insolvenčním řízení*, které nahradilo dosavadní společnou úpravu z roku 2000.

5.1.1 ŽALOBA

Žaloba je stěžejním civilně procesním úkonem a zároveň základní zákonnou formou, která slouží k zahájení občanského soudního řízení, čímž dochází „k přechodu práva hmotného a jím upravených hmotněprávních vztahů do oblasti procesní.“¹³⁷ Řadíme ji mezi tzv. dispoziční úkony účastníka, přičemž právě žaloba je považována za základní dispoziční úkon, neboť řízení vyvolává a účastník v ní vymezuje předmět tohoto řízení včetně okruhu účastníků.¹³⁸

Listina základních práv a svobod ve svém článku 36 odst. 1 zaručuje soudní ochranu tím, že stanoví možnost domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu, popřípadě u jiného orgánu ve stanovených případech. Žaloba je v tomto ohledu „*projevem práva na soudní ochranu*“.¹³⁹

Pro civilní soudní řízení má žaloba centrální význam, a to vzhledem k několika faktům. Jednak je její obsah rozhodující při určení pravomoci a příslušnosti soudu, dále pro stanovení okruhu účastníků a zkoumání toho, zda mají procesní subjektivitu a procesní způsobilost, ale také pro zjištění, zda řízení nebrání překážka zahájeného řízení (litispence) či překážka věci rozhodnuté (rei iudicatae). Souhrnně jsou pak obě tyto překážky označovány jako tzv. negativní podmínky řízení. Pokud jde o předmět řízení, setkáme se s jeho označením jakožto

¹³⁶ ŠÍNOVÁ, Renáta a Lucia VALENTOVÁ. *Handbook of European civil procedure law: (texts, cases and materials)*. Olomouc: Palacký University, 2012, s. 95.

¹³⁷ STEINER, Vilém. *Základní otázky občanského práva procesního*. Praha: Academia, 1981, s. 161-162.

¹³⁸ ZHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 125.

¹³⁹ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 159.

„věc“ či „věc sama“. Z teoretického hlediska je předmět řízení tvořen petitum, tedy žalobním návrhem a skutkovými tvrzeními.¹⁴⁰

Vymezení předmětu řízení je důležité nejen pro případné změny žaloby, ale s ohledem na fakt, že právě žalobou je řízení zahájeno, také pro zkoumání výše uvedených překážek. Překážka litispendence brání tomu, aby se v téže věci konalo u soudu jiné řízení, přičemž zda jde o stejnou věc, posuzuje soud právě s ohledem na totožnost petitu a skutkových okolností. Pokud jde o překážku věci rozhodnuté, její název sám napovídá, že brání tomu, aby v tatáž věc byla znovu projednávána, pokud se týká totožné věci mezi stejnými účastníky.

Jak bylo naznačeno výše, žaloba je významným prvkem, který propojuje právo hmotné s procesním. Právo hmotné a právo procesní tak existují vedle sebe. Normy práva procesního však nebudou zapotřebí vždy, ale pouze za předpokladu, že například určité povinnosti nebudou dobrovolně splněny. V takovém případě se účastník obrací na soud se svým nárokem, aby vyvolat postup, který mu zákon umožňuje.

Steiner nazývá žalobu „základní sponou, která umožňuje přechod práva hmotného do oblasti práva procesního a která obě tyto oblasti navzájem spojuje.“¹⁴¹ Na žalobu tak můžeme pohlížet jako na most mezi právem hmotným a právem procesním, neboť slouží k uplatnění hmotněprávního nároku. Samotná možnost uplatnit svůj nárok je pak s ohledem na garantovanou soudní ochranu státem zaručena, přičemž se hovoří o tzv. žalobním právu (ius ad litem).¹⁴²

Důvodem podání žaloby je přitom tvrzení žalobce ohledně jeho hmotného subjektivního práva, které je však v průběhu řízení označováno jako „nárok“, neboť až samotné meritorní rozhodnutí stanoví, zda tu právo, které žalobce tvrdí, že má, skutečně je a v jakém rozsahu.¹⁴³

Stejně jako pro ostatní podání obsahující návrh na zahájení řízení, tak i pro žalobu je typická její písemná forma. Co se týká okamžiku zahájení řízení, obecně platí, že jím je den, kdy žaloba došla soudu, a to i v případě byla-li podána u nepříslušného soudu, ať už věcně či místně. U listinné žaloby dochází k zahájení řízení dnem, kdy byla žaloba soudu doručena. To samé platí pro žaloby zaslané na

¹⁴⁰ LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 314.

¹⁴¹ STEINER, Vilém. *Základní otázky občanského práva procesního*. Praha: Academia, 1981, s. 162.

¹⁴² ZHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 125.

¹⁴³ STEINER, Vilém. *Základní otázky občanského práva procesního*. Praha: Academia, 1981, s. 167.

soud v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky či zprávou opatřenou uznávaným elektronickým podpisem. Žaloby zaslané telefaxem a žaloby zaslané elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu je nutno do tří dnů doplnit, jinak k nim nebude přihlíženo. Pokud je však účastník ve lhůtě doplní, platí, že řízení bylo zahájeno doručením původně zaslané žaloby, nikoli až jejím doplněním.

V občanském soudním řádu nenalezneme výslovné třídění žalob. S jejich kategorizací nám přichází na pomoc nauka, která je člení dle různých kritérií. Nejčastěji se setkáme s členěním dle žalobního petitu, tedy s ohledem na to, co žalobce v žalobě požaduje, čeho se chce žalobou domoci. Zde rozlišujeme žaloby statusové, žaloby na plnění a žaloby určovací. Dalším kritériem je dělení dle účinků, které mohou vyvolat rozhodnutí vydaná na základě těchto žalob, a to na konstitutivní (tzv. právotvorné) a deklaratorní. Specifickým typem jsou pak žaloby procesní, které mají svůj původ nikoli v právu hmotném, nýbrž právě v právu procesním. Ve starší úpravě nalezneme dělení žalob na posesorní, jejichž účelem je ochrana držby a na petitorní, které směřují k ochraně vlastnického práva. Dlužno podotknout, že tento výčet není uzavřený a zároveň, že některé žaloby ani nemají své vlastní označení.¹⁴⁴ Vzhledem k rozmanitosti žalob a obsáhlosti této materie, se blíže zaměřím pouze na žaloby statusové, žaloby na plnění a určovací žaloby. S ohledem na aktuálnost tématu hromadných žalob zmíním následně i tyto.

Žaloby statusové se vzhledem k nové úpravě v zákoně o zvláštních řízeních soudních nenazývají žaloby, nýbrž návrhy. Rozhodnutí o nich mají zpravidla konstitutivní účinky a jsou dle ustanovení § 27 z.ř.s. závazná pro každého.

Naopak deklaratorní účinky mají rozhodnutí o žalobách na plnění, ve kterých se žalobce domáhá, aby žalovaný něco dal, něco konal, něčeho se zdržel či něco strpěl. Identifikace těchto skutečností musí být dostatečná tak, aby nevznikaly pochybnosti například o povaze či místu toho, čeho se má žalovaný zdržet či co má dát. Proto v případě peněžitých plnění, nestačí, aby žalobce navrhl přisouzení částky dle úvahy soudu. Stejně tak v případě movitých věcí je třeba tyto identifikovat tak, aby byly odlišeny od ostatních věcí, které může žalovaný mít. Typické je pro ně také to, že jsou závazné pouze mezi stranami, nikoli pro každého, a zároveň je pro ně stanovena v rozhodnutí lhůta k plnění. Není však k tíži žaloby,

¹⁴⁴ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, s. 205-206.

že žalobce tuto lhůtu nenavrhuje, neboť soud ji musí určit ze své úřední povinnosti.¹⁴⁵

Specifický charakter mají žaloby určovací, neboť podmínkou jejich přípustnosti je dle ustanovení § 80 občanského soudního řádu naléhavý právní zájem. Touto žalobou se žalobce domáhá určení toho, že zde je či není právo či právní poměr. Tyto žaloby, respektive rozhodnutí o nich, můžeme také označit jako deklaratorní. S ohledem na to, zda se žalobce domáhá určení, že zde právo je či není, rozlišujeme určovací žaloby pozitivní a negativní.

Naléhavý právní zájem přitom judikatura chápe jako právní zájem na žádaném určení, za předpokladu, že by bez tohoto určení bylo ohroženo jeho právo nebo právní vztah, na němž je zúčastněn, nebo pokud by se jeho postavení bez tohoto určení stalo nejistým, přičemž stačí takové chování žalovaného, které nasvědčuje jeho úmyslu porušit právo žalobce nebo způsobit mu újmu na jeho právním postavení. Určovací žaloba žalobci pak takto poskytuje ochranu jeho postavení dříve, než je toto jeho postavení porušeno.¹⁴⁶ Můžeme si tak povšimnout preventivního charakteru určovacích žalob, neboť jejich cílem je poskytovat ochranu dříve, než nastane porušení práva či právního zájmu žalobce.

Zajímavé je, že pravomocný rozsudek o určovací žalobě vytváří překážku rei iudicatae pouze ve vztahu k nové žalobě na určení vycházející ze stejného skutkového stavu, nikoli však pro žalobu na plnění. Speciálním typem určovacích žalob je pak žaloba na určení právní skutečnosti, neboť na rozdíl od klasické žaloby na určení, není nutno prokazovat naléhavý právní zájem. Na druhou stranu je možné ji využít pouze tam, kde tak stanoví zákon.¹⁴⁷

Specifickým druhem žaloby je hromadná či také skupinová žaloba, která je typická pro spotřebitelské spory, spory týkající se nekalé soutěže či ochrany životního prostředí. V současnosti toto téma nabývá na aktuálnosti vzhledem k zamýšlenému zákonu o hromadných žalobách, neboť současná právní úprava je nedostačující. Věcný záměr tohoto zákona přistupuje k hromadné žalobě jako žalobě obecné s různými výjimkami jako například vyloučení žalob týkajících se veřejných subjektivních práv.¹⁴⁸

¹⁴⁵ LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 320-321.

¹⁴⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 17. března 2003, sp. zn. IV.ÚS 278/02.

¹⁴⁷ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 166.

¹⁴⁸ SKALSKÁ, Helena. *Hromadné žaloby v českém právu*. Epravo.cz magazine. 2017, č. 4, s. 114-115. ISSN 1802-1492.

5.1.2 NÁVRH NA VYDÁNÍ PLATEBNÍHO ROZKAZU

Za žalobu svého druhu je považován i návrh na vydání platebního rozkazu (popřípadě elektronického platebního rozkazu) či návrh na vydání směnečného (či šekového) platebního rozkazu. Podat návrh na vydání platebního rozkazu či elektronického platebního rozkazu je možné pouze v případě peněžitých plnění, kdy soud o tomto návrhu rozhoduje bez nařízení jednání, dokonce bez slyšení žalovaného. Není však povinností soudu vydat platební rozkaz jen proto, že to žalobce svým návrhem požaduje. Elektronický platební rozkaz se přitom od toho klasického liší především tím, že je možné jej podat pouze elektronickou formou na elektronickém formuláři, a to pro plnění nepřesahující 1.000.000,- Kč, přičemž pokud tento návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti, soud jej odmítne, aniž by vyzýval k odstranění vad. Směnečný (popřípadě šekový) platební rozkaz je pak možno podat v případě uplatnění nároků z cenných papírů, kterými směnka a šek jsou.¹⁴⁹

V roce 2012 byla aktivována aplikace nesoucí zkratku CEPR (centrální elektronický platební rozkaz), která umožňuje soudům vést celý spis týkající se elektronického platebního rozkazu pouze elektronicky. Cílem této aplikace je urychlit řízení ve věcech elektronických platebních rozkazů, zjednodušit jejich zpracování a ulehčit tak soudům. Podatel přitom žádné změny nezaznamená, neboť ten stejně jako dříve pouze vyplní a podepíše elektronický formulář. Návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, který dříve napadl rovnou na server příslušného soudu, kde byl zapsán do rejstříku a byla mu přidělena spisová značka, nyní putuje na server Ministerstva spravedlnosti, který návrhu přiřadí evidenční číslo a tam také zůstává, neboť soudy mají pouze dálkový přístup k centrálnímu úložišti spravovanému Ministerstvem spravedlnosti. Jedná se tedy o celostátní rejstřík, nikoliv rejstřík jednotlivých soudů. Příslušný soud se pak o nápadu tohoto návrhu dozví právě prostřednictvím CEPRu.¹⁵⁰

Řízení ve věcech elektronického platebního rozkazu je zahájeno okamžikem, kdy je návrh na vydání elektronického platebního rozkazu „dostupný

¹⁴⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 177, 190-192.

¹⁵⁰ GRYGAR, Jiří. Centrální elektronický platební rozkaz („CEPR“) - aneb modelový podklad pro několik úvah de lege ferenda k elektronizaci justice a právu na zákonného soudce. In: *Bulletin-advokacie* [online]. 3. října 2014. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/centralni-elektronicky-platebni-rozkaz-c-soudce?browser=mobi>.

*informačnímu systému určenému k příjmu takového podání (nikoli až dnem, kdy žaloba napadne na soud)*¹⁵¹.

Nezávisle na platebním rozkazu či elektronickém platebním rozkazu stojí úprava evropského platebního rozkazu, který je samostatnou formou rozhodnutí (právě na rozdíl od elektronického platebního rozkazu, který je pouze variantou klasického platebního rozkazu). Evropský platební rozkaz je totiž upraven právem Evropské unie a česká právní úprava, z pohledu práva Evropské unie úprava vnitrostátní, obsahuje toliko zmínku o tomto institutu.¹⁵² Cílem *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu* je přitom zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech, tedy v případech, kdy má alespoň jedna ze stran bydliště či místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu. Návrh se podává v listinné podobě nebo prostřednictvím jiných komunikačních prostředků včetně elektronických, které členský stát původu přijímá a které jsou k dispozici i pro soud původu, tedy soud, který evropský platební rozkaz vydává.

5.2 OSTATNÍ PODÁNÍ

Účastník řízení se soudem komunikuje nejen v případě, kdy chce řízení zahájit, ale v celém jeho průběhu řízení. Počet i druhy podání se liší řízení od řízení dle jeho typu a náročnosti.

Praktický rozdíl od podání obsahujících návrh na zahájení řízení přitom můžeme spatřit v tom, jak s takovým podáním nakládá soud, je-li vadné, neboť v případě těchto ostatních podání se účastníkovi nedoručuje usnesení o tom, že k jeho podání nebude přihlíženo.¹⁵³ Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, je nanejvýš vhodné, aby soud tuto skutečnost zmínil v rámci odůvodnění konečného rozhodnutí.

V následujícím textu budou demonstrována některá podání, neboť není cílem této práce podat ucelený přehled všech možných podání.

¹⁵¹ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 160.

¹⁵² LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 851.

¹⁵³ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 316-317.

Mezi ostatní podání řadíme souhlas s rozhodnutím bez jednání (ustanovení § 115a o.s.ř.), reakci na poučení soudu (například dle ustanovení § 118a o.s.ř.) či reakci na výzvu k opravě či doplnění podání v případě vadného podání účastníka.

Podání v podobě námítky podjatosti dle ustanovení §15a odst. 2 o.s.ř. musí účastník učinit nejpozději při prvním jednání, kterého se zúčastnil soudce či přísedící, o jehož vyloučení jde. Stejně tak v případě nedostatku pravomoci v případě uzavřené rozhodčí smlouvy dle ustanovení § 106 odst. 1 o.s.ř. musí účastník námitku uplatnit nejpozději při prvním úkonu ve věci samé, tedy typicky při vyjádření k žalobě. Účastník řízení může učinit také námitku místní nepřislušnosti. Tato se však zkoumá pouze do skončení přípravného jednání, popřípadě než začne jednat o věci samé.

Účastník řízení může svým podáním soudu navrhnout zastavení řízení, přerušeni či pokračování v řízení. Soud řízení přerušuje, pokud se to nepřiči jeho účelu a znovu v něm pokračuje na návrh či bez něj, a to za okolností předpokládaných ustanovením § 111 o.s.ř.

Účastník může svým podáním požádat o osvobození od soudních poplatků za předpokladu, že to odůvodňují jeho poměry. Stejně tak může tento účastník, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, požádat o ustanovení zástupce, přičemž soud je povinen o této možnosti jej poučit.

Účastník může činit důkazní návrhy, navrhnout přistoupení, záměnu či vstup účastníka. Stejně tak může namítat nepřípustnost vedlejšího účastenství. Svým podáním může účastník také navrhnout vydání doplňujícího a opravného rozhodnutí nebo se dovolávat neúčinnosti doručení. Za ostatní podání jsou považovány také omluvy, žádosti o odročení či žádosti o poskytnutí soudcovské lhůty.¹⁵⁴

Zpětvzetí návrhu patří také mezi ostatní podání a je zároveň jedním z dispozičních úkonů, kterým disponuje pouze žalobce. Jeho učiněním je podaná žaloba vzata zpět, a to zcela nebo pouze z části, čímž dává žalobce soudu najevo, že nemá zájem o projednání svého nároku a o rozhodnutí o něm.¹⁵⁵

Dalším dispozičním úkonem je uznání nároku, jehož prohlášení může žalovaný učinit v průběhu řízení a soud v takovém případě rozhoduje rozsudkem pro uznání. Žalovaný může navrhnout také vydání pouze částečného rozsudku pro

¹⁵⁴ JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 313.

¹⁵⁵ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 179.

uznání. V takovém případě soud postupuje dle ustanovení § 153a odst. 1 o.s.ř. a tomuto návrhu vyhoví za předpokladu, že to navrhne žalobce.

Stejně tak změna žaloby či žaloba vzájemná jsou považovány za dispoziční úkony. Změna žaloby je přitom přípustná pouze se souhlasem soudu, což můžeme považovat za průlom do „dispozičního práva žalobce“. Nejedná se však o změnu žaloby, pokud žalobu pouze doplňuje o některé skutečnosti, stejně tak v případě, pokud žalobce požaduje méně, než v původní žalobě, neboť v takovém případě se jedná o zpětvzetí. V případě vzájemné žaloby jde o situaci, kdy žalovaný uplatňuje proti žalobci vlastní nárok, aniž by vyvolával další samostatné řízení. Od vzájemné žaloby je pak třeba odlišovat námitku započtení, kdy žalovaný uznává nárok žalobce, ale namítá k započtení vlastní pohledávku, a to za předpokladu, že navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než uplatnil žalobce, neboť v opačném případě, kdy by uplatňoval méně, by se jednalo pouze o obranu proti návrhu žalobce. V té části, ve které žalobce uplatňuje při námitce započtení více, se pak jedná o vzájemný návrh.¹⁵⁶

Chce-li účastník, aby mu soud písemnosti doručoval na jinou adresu, může jej o to požádat svým podáním, ve kterém zároveň soudu sdělí tuto svou jinou adresu, ať už normální či elektronickou. Svým podáním může účastník také žádat o vyznačení doložky právní moci.

¹⁵⁶ SCHELLOVÁ, Ilona et al. *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia a. s., 2006, s. 333-337.

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo podat ucelený výklad o pozitivní právní úpravě institutu podání jakožto základního procesního úkonu účastníků řízení. Fakt, že se jedná o institut základní či lépe řečeno tradiční se projevuje především ve stabilitě přístupu k němu, jelikož historicky vzato tento institut prošel pouze nemalými změnami souvisejícími spíše s modernizací civilizace, která se v čase projevovala v možnostech učinit podání nejen písemně, ale později také telegraficky, telefaxem a v současnosti také elektronicky. Samotné znění zákona sice prošlo změnami, avšak podstata zůstala stejná.

Dostupná literatura se k problematice podání vyjadřuje spíše okrajově, samostatné pojednání k tomuto tématu neexistuje, přestože by to bylo více, než vhodné. Pro jednotlivé kapitoly však lze nalézt zdroje, ze kterých je možno čerpat. Za nejdůležitější prameny mé práce přitom považuji komentářovou literaturu společně s judikaturou Nejvyššího soudu a soudu Ústavního, která i zde slouží jako korektiv případných výkladových nejasností a ovlivňuje tak následnou praxi.

V rámci první kapitoly bylo pojednáno o procesních úkonech z obecného hlediska, přičemž hlavním cílem bylo zařazení institutu podání. Z obsahu práce jednoznačně vyplývá, že podání se řadí mezi procesní úkony, a to procesní úkony účastníků. Účastník přitom činí podání v situacích, kdy se soudem komunikuje tzv. na dálku, tedy v případech, kdy neprobíhá soudní jednání či jiný soudní rok. Podání je přitom typický institut celého civilního procesu, uplatňuje se ve všech druzích řízení, ať už jde o řízení nalézací sporné či nesporné, exekuční či insolvenční řízení, stejně tak v případě řízení předběžných. I vzhledem k velké škále řízení, ve kterých se tento institut může uplatnit, je podání nejčastějším procesním úkonem účastníků řízení. Přesto mu však není věnována dostatečná pozornost. Krom zařazení institutu podání byla v této kapitole reflektována možnost účastníků činit také hmotněprávní jednání a dále bylo pojednáno o místu a času procesních úkonů. Opomenuta nezůstala ani odvolatelnost procesních úkonů pro komplexní pojednání o procesních úkonech.

Pojem podání byl definován ve druhé kapitole. Jedná se přitom o definici doktrinální, neboť zákonná úprava skýtá informace toliko o formách podání nikoli o jeho samotném vymezení. I proto jsem zvolila jako název této kapitoly „formy podání“ nikoli „podání“ samotné, neboť hlavním cílem této diplomové práce je postihnout institut podání v rámci právní úpravy. Osobně považuji za vhodnější

přístup, který byl zvolen na Slovensku, kde tento pojem objasňuje sám zákon. Pokud jde o formy podání, věnovala jsem každé z forem samostatnou podkapitolu, ačkoliv nejšířěji se vyjadřuji k podáním elektronickým, neboť zde došlo ke změnám v důsledku nové právní úpravy, která se do českého práva promítla v důsledku nařízení Evropské Unie. Novou úpravu osobně považuji za ne tak zcela zdařilou, neboť předchozí zákon o elektronickém podpisu byl komplexnější co do vysvětlení jednotlivých pojmů a jejich vzájemné propojenosti. Respektuji však záměr zákonodárce neopakovat v zákonné úpravě to, co je již řečeno v přímo použitelném nařízení, přesto však nemohu říci, že by se jednalo o povedený počin. Pozitivně však vnímám úpravu elektronických pečeti, které napříště mohou využívat k elektronickému podepisování pouze právnické osoby, a to navíc pouze u těch dokumentů, které samy vytvořily.

Náležitostem podání jsem věnovala třetí kapitolu. Dalo by se říci, že pokud hovoříme o náležitostech podání v obecné rovině, tak hovoříme zároveň o obecných náležitostech, neboť zvláštní náležitosti jsou stanoveny až pro konkrétní druhy podání jako například žalobu či návrh na nařízení předběžného opatření.

Zajímavější shledávám kapitolu následující, tedy kapitola čtvrtou, která však s předchozí kapitolou vnitřně souvisí. Nemá-li totiž podání náležitosti stanovené zákonem, je vadné. Vadné podání však nemůže zůstat vadným, a proto jsou dány soudu nástroje, kterými má tyto vady odstranit. Přestože je možné samotné vady kategorizovat, je v důsledku jedno jakou vadou podání trpí. Rozdíl je však v tom, zda je vadné podání obsahující návrh na zahájení řízení či jiné podání, neboť to se projeví právě co do důsledků neodstranění vytýkaných vad. Slovenská právní úprava přitom volí odlišný přístup, i když co do důsledků totožný, neboť základem je odlišení podání, která jsou odmítnuta a podání ke kterým soud nepřihlíží. Odlišnost však spočívá v rozlišování vad podání ve věci samé a vad podání nikoli ve věci samé.

Z judikatury českých soudů pak vyplývá, že není vždy jednoduché vyhodnotit vadu podání jakožto vadu, neboť může docházet k zaměňování vad podání s nedostatkem procesních podmínek, kde je volen přísnější režim, protože v případě neodstranitelného nedostatku podmínek je řízení zastaveno, aniž by soud účastníky vyzýval k nápravě. Naopak v případě odstranitelného nedostatku podmínek soud činí opatření k jejich odstranění. Ukázalo se, že není vhodné postupovat příliš formalisticky, jelikož by mohlo dojít k odepření spravedlnosti, což se jeví jako nejvíce problematické v případě označení účastníkem řízení někoho,

kdo nemá procesněprávní subjektivitu, neboť i v takovém případě by soudy měly volit mírnější postup, jako by se jednalo o odstranitelný nedostatek podmínky a činit opatření směřující k odstranění těchto nedostatků.

V poslední kapitole jsem pak nastínila možné kategorizace podání a vybrala tu, která se mi pro českou právní úpravu zdála nejpřílnavější, totiž členění na podání obsahující návrh ve věci samé a podání ostatní. Tento přístup jsem zvolila s ohledem na předchozí studium tohoto institutu v rámci české právní úpravy a také s ohledem na předchozí kapitolu odstraňování vad podání, kde byl důsledek neodstranění vad podání rozdílný právě v návaznosti na toto dělení. Cílem práce však nebylo podat ucelený přehled všech druhů podání, se kterými se můžeme v rámci civilního procesu setkat, ať už těch, kterými se řízení zahajuje či podání ostatních, nýbrž demonstrovat několik praktických ukázek častějších podání.

Současná právní úprava institutu podání se sestává ze dvou zákonných ustanovení, která stanoví formu, náležitosti, postup pro odstranění vad podání a případný důsledek jejich neodstranění. Obecně se pak k podání pojí další dvě ustanovení pojednávající o procesních úkonech účastníků. Přestože zákonná úprava celkově čítá čtyři ustanovení, z toho pouze dvě věnované výlučně podání, nemohu říci, že by se jednalo o úpravu nedostatečnou. Zákonomodárce by však například mohl zařadit zákonnou definici podání či lépe postihnout prvky, kterými má být podatel identifikován. V současnosti se pracuje na rekodifikaci občanského soudního řádu, na jejíž započetí působil ze strany odborné veřejnosti již delší dobu tlak. Osobně se s těmito tendencemi ztotožňuji, neboť v důsledku mnoha novelizací je zákon jako celek nepřehledný. Nutnost jeho rekodifikace také dále vyvstává s ohledem na nedávné vyčlenění nesporných řízení do nového zákona a také s ohledem na proběhlou rekodifikaci občanského práva hmotného. Pokud jde o institut podání, je třeba si uvědomit jeho důležitost a patřičně ho upravit. Základem přitom může být úprava původní, s ohledem na přehlednost a jasnost ustanovení. V případě odstraňování vad podání by například mohlo přibýt ustanovení týkající se obsahu usnesení, které by stanovilo povinnost soudu přihlížet ke složitosti věci stejně jako ke schopnostem podatelů. Co se zahraniční inspirace týče, může jí být úprava slovenská, která na začátku podává zákonnou definici podání, následně se věnuje formám podání a zvláště pak náležitostem podání a jejich vadám. Ke škodě by zcela jistě nebyla ani možnost předvolání podatele za účelem odstranění vad podání.

Lze uzavřít, že právní úprava institutu podání tak, jak je v současnosti, je sice dostačující, ale možné změny by mu nemusely být na škodu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

o.s.ř.	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
z.ř.s.	Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
CSP	Zákon č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok.
ZPO	Gesetz nr. 113/1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung), RGBL.
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
Nařízení/ nařízení eIDAS	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářející důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ

ODBORNÁ LITERATURA

HENDRYCH, Dušan et al. *Právníký slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní: I.-III. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 988 s. ISBN 978-80-7357-540-3.

SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Civilní kodexy: 2. díl - procesní předpisy*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2010. 978 s. ISBN 978-80-7418-071-2.

SCHELLOVÁ, Ilona et al. *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia a. s., 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

STEINER, Vilém. *Základní otázky občanského práva procesního*. Praha: Academia, 1981. 365 s.

SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury. Žaloba, její náležitosti a vady*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 259 s. ISBN 978-80-7357-649-3.

SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ a Klára HAMULÁKOVÁ et al. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014. 458 s. ISBN 978-80-7400-279-3.

ŠÍNOVÁ, Renáta a Jana PETROV KŘIVÁČKOVÁ et al. *Civilní proces: řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. Praha: C. H. Beck, 2015. 379 s. ISBN 978-80-7400-594-7.

ŠÍNOVÁ, Renáta a Lucia VALENTOVÁ. *Handbook of European civil procedure law: (texts, cases and materials)*. Olomouc: Palacký University, 2012. 175 s. ISBN 978-80-244-3207-6.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011. 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. 624 s. ISBN 978-80-7502-076-5.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 279 s. ISBN 978-80-7380-538-8.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 579 s. ISBN 978-80-7380-571-5.

KOMENTÁŘE

DONÁT, Josef, Martin MAISNER a Robert PIFFL. *Nářízení eIDAS: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017. 300 s. ISBN 978-80-7400-633-3.

JIRSA, Jaromír et al. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Kniha I. Karel Havlíček. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. 515 s. ISBN 978-80-87109-39-7.

LAVICKÝ, Petr et al. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. 1116 s. ISBN 978-80-7478-986-1.

SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 1632 s. ISBN 978-80-7400-673-9.

SVOBODA, Karel et al. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. 1054 s. ISBN 978-80-7400-297-7.

ODBORNÉ ČLÁNKY

DVOŘÁK, Bohumil. *Procesní úkony stran řízení*. Právní rozhledy. 2018, roč. 26, č. 3, s. 84-90. ISSN 1210-6410.

LAVICKÁ, Petra. *Komparativní pohled na materiální vedení řízení s důrazem na vymezení poučovací povinnosti*. Časopis pro právní vědu a praxi. 2017, roč. XXV, č. 2, s. 275-284. ISSN 1210-9126.

SKALSKÁ, Helena. *Hromadné žaloby v českém právu*. Epravo.cz magazine. 2017, č. 4, s. 114-115. ISSN 1802-1492.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Prvky moderního kontinentálního civilního procesu potřebné pro zefektivnění poskytování soudní ochrany*. Jurisprudence. 2014, č. 2, s. 9-19. ISSN 1802-3843.

JUDIKATURA

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. listopadu 2013, sp. zn. 21 Cdo 3489/2012.

Nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 1829/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. I. ÚS 3106/13.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. února 2007, sp. zn. 26 Cdo 492/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. června 2003, sp. zn. 32 Odo 750/2002.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. září 1990, sp. zn. 2 Cz 38/90.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. srpna 2017, sp. zn. 22 Cdo 1169/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. července 2009, sp. zn. 30 Cdo 4822/2007.

Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. I. ÚS 3106/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 24. června 2014, sp. zn. II. ÚS 475/13.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 33 Cdo 1108/2007.

Nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 74/94.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. července 1996, sp. zn. III. ÚS 127/96.

Nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 22/03.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. března 2012, sp. zn. 31 Cdo 2847/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. listopadu 2005, sp. zn. 28 Cdo 2663/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. ledna 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98.

Nález Ústavního soudu ze dne 7. března 2016, sp.zn. II. ÚS 289/15.

Nález Ústavního soudu ze dne 14. července 2011, sp. zn. IV. ÚS 2492/08.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. dubna 2006, sp. zn. IV. ÚS 319/05.

Nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 1829/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 29. března 2011, sp. zn. II. ÚS 1911/11.

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. června 2011, sp. zn. 27 Co 238/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9. října 2015, sp. zn. 21 Cdo 369/2015.

Nález Ústavního soudu ze dne 17. března 2003, sp. zn. IV.ÚS 278/02.

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015.

EVROPSKÉ PŘEDPISY

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářející důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.

Nařízením Rady (ES) ze dne 29. května 2000 č. 1346/2000, o úpadkovém řízení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 č. 2015/848, o insolvenčním řízení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) ze dne 12. prosince 2006 č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu.

ZÁKONY

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 142/1950 Sb., o řízeních ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád).

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a soudní činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Z. z., občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 161/2015 Z. z., civilný mimosporový poriadok, v znení neskorších predpisov.

Gesetz nr. 113/1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung), RGBL.

Bundesgesetz nr. 111/2003, über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen (Außerstreitgesetz - AußStrG), BGBl.

PODZÁKONNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy ve znění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. srpna 2012, č.j. 90/2012-OD-ST.

DŮVODOVÉ ZPRÁVY

Důvodová zpráva k zákonu č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Důvodová zpráva k zákonu č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Články:

JIRSA, Jaromír. *Nepovinné podání z datové schránky oprávněné osoby*. In: Právní prostor [online]. 2. července 2015. [cit. 2018-03-08]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/judikatura/procesni-pravo/nepovinne-podani-z-datove-schranky-opravnene-osoby>.

GRYGAR, Jiří. *Centrální elektronický platební rozkaz („CEPR“) - aneb modelový podklad pro několik úvah de lege ferenda k elektronizaci justice a právu na zákonného soudce*. In: Bulletin-advokacie [online]. 3. října 2014. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/centralni-elektronicky-platebni-rozkaz-c-soudce?browser=mobi>.

THE EUROPEAN COMMISSION FOR THE EFFICIENCY OF JUSTICE. *Thematic report: Use of information technology in European courts*. CEPEJ Studies No. 24. In: Council of Europe [online]. 2016. [cit. 2018-03-12]. ISSN 1999-

334X.

Dostupné

z:

https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/REV1/2016_2%20-%20CEPEJ%20Study%2024%20-%20IT%20Report%20-%20EN.pdf.

Přehled zdrojů použitých zákonů, důvodových zpráv a judikatury:

<https://www.beck-online.cz>

<http://kraken.slv.cz>

<http://nalis.usoud.cz/Search/Search.aspx>

<http://www.nsoud.cz>

<http://jaspi.justice.gov.sk>

<https://www.ris.bka.gv.at>

SUMMARY

The main aim of this diploma thesis is to create coherent comment on the legal regulation of submission in civil procedure. The submission is general legal institute and also the most common procedural act of involved parties. Even though the civil proceeding is based upon principle of verbal participation, it is necessary to let parties communicate with the court also in writing form which happens through the very submission. I also compared the institute of submission with the foreign legal regulation, specifically Slovak and Austrian regulation.

The paper consists of five chapters. At the beginning, the procedural acts are discoursed as a whole in order to show where the place of submission is. I also concentrated on the place, the time and the revocability of the procedural acts. The following part is devoted to the forms of submission. It contains subchapters devoted to every single form in which involved parties can make their submissions. This chapter also provides the definition of the submission itself. The fourth chapter deals with elements of submission which are traditionally divided into general and specific. The general elements must contain every submission unlike the specific elements that are obliged just for some types of the submission. If there are some of the elements missing, the submission is defective and the process of elimination of defects is following. I consider it correct that the courts refuse overly formalistic interpretation of procedural provisions of law. The thesis as well includes a chapter about types of submission where the well-known type of submission is action. The aim of this paper is not to provide a complete overview of all types of submission but to demonstrate some of the practical exhibits.

In the end, I tried to summarize all the relevant facts and I also tried to suggest possible solutions *de lege ferenda* due to upcoming recodification of civil procedure. I came up to conclusion that the legislator should be more thorough and should add the provision containing the definition of submission. The current quality of the legal regulation of the submission is sufficient. However, the changes could specify the institute of submission more properly.

KLÍČOVÁ SLOVA/ KEYWORDS

Civilní soudní řízení/ civil procedure

Procesní úkon/ procedural act

Podání/ submission

Vady podání/ defects of submission

Druhy podání/ types of submission

Žaloba/ action